

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Szobotica, VASÁRNAP 1923. február 4.

34. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lelbach-palota)

A jövő utjai

Csak azokból a hírekből, amelyek a tárgyalások megszakítását köztették, tudtuk meg, hogy Budapesten a jugoszláv, csehszlovák és magyar kormányok kiküldöttei között tárgyalások folytak a gazdasági közeledés megteremtéséről s az érintkezés könnyebbé tételéről. Az értelem, a viszonyok józan mérlegelése, a helyzet elfogulatlan fölismérése s az érdekek közössége már régen sürgette ennek a problémának megoldását. Középeurópa térképét újra meg lehetett rajzolni s a hatalom szavával néptömegek felett meglehetősen változtatni az impériumot, de a gazdasági szükségszerűségnek nem parancsolnak a szerződések. Ruházkodni kell, fűteni kell, aratni kell s építeni is kell s a ruhához nem tudják nélkülözni a gyapjút és a gyapotot, fát mégis csak onnan vehetnek, ahol erdők vannak, búzát termő mezők nélkül nem lehet aratni s ha nincs szén, megáll a munka s a középkor sötétségébe és elzárkózottságába süllyed vissza a világ. A mai ember szükségletét csak a nagy gazdasági egységek tudják kielégíteni s minél inkább folya-
modik az elzárkózás gazdasági politikája a védő- és tiltóvámok krudélis gyöngymódjához, annál inkább szüksége van a fogyasztásnak a nagyobb gazdasági egységek ellátására. Az kétségtelen, hogy hosszú évtizedek alatt a politikai egység előrelátó és öntudatos politikával gazdasági egységgé is átalakulhat. De ehhez generációk munkája kell s olyan termelési rend, amit háborúk és háború utáni leromlások nem súlyosztettek anarchiába. Ma nem nélkülözheti Középeurópa sem a német nagyiparnak, sem a cseh textiliparnak termékeit, sem a magyar agrártermékeket, sem a román petroléumot sem a sót. S ma nem rendezkedhetik be egyetlen ország sem telephely nélküli termelésre. Olyan horribilisek a termelési költségek hogy a nyersanyag szállítási költségeit már nem lehet a fogyasztókra áthárítani. A régi országhatárokon belül kialakult mindenütt ez a gazdasági rend, mely a termelés és fogyasztás egyensúlyán nyugodott. Az új országoknak olyan gazdasági politikára van szükségük, mely országhatárokat és politikai szétfordeltségeket felett egy egységbe foglalja össze azokat a területeket, melyek közt termelés, fogyasztás, geográfiai viszonyai, természeti kincsei szét nem választható összefüggést teremtenek.

Ennek a feladatnak teljesítését a megmérgezett közszellem mindenütt megnyilatkozó jelenségei nehezítik meg. A határokon innen s a határokon túl előfordulnak incidensek, áthallatszanak szavak átközlnek gesztusok, melyeknek normális időben semmi jelentősége nem lenne, de ma, abban az atmoszférában, mely a türelmetlenség és bizalmatlanság kohójából gözölts föl, úgy tűnnek fel, mint gonosztervű elhatározások kétségtelen bizonyítékai. Utlevél kényszer, rendőri vizsgálat, beutazási engedélyek, vámrevíziók levétköztetésekkel, behozatali és kiviteli tilalmak állnak még fön mindenütt az utódállamok között s gátolják meg azt az érintkezést mely a legbiztosabb levezetője lenne a gyűlölködés lelkekben sötétlő pocolyájának. A vasuti sínek már összerasztották, de a telefonvonalak még el vannak vágva s a vasuti közlekedésnek is ezer akadályja van.

A jóhiszeműség nem tud megszületni a vérben vonagló világ számára. A fegyvereket letettük, de a lelkeket nem tudjuk pacifikálni. Alaptalan pletykáknak olyan erejük van, hogy egy ország nyugalmát fel tudják gyújtani s felfegyverzik a munkához vissza szokni nem tudó férfiakat. A katonai készülődések lefoglalják az országanyagi erejének legnagyobb részét s az állandó háborus hangulat melegen tartja azt a mentálitást, mely nem tud és nem akar a megbékülés útjára lépni. Hiába hívnak össze konferenciákat és hiába keresik a jobb jövő felé vezető ut irányát, hiába ismerik fel az érdekek közösségét s azt a parancsot, mely a világ gazdálkodás törvényének követel engedelmességet a politika bajkeverőtől, a bizalmatlanság és rosszhívatul kishitúsége sokkal többet rombol, mint amennyit építeni tud az alig ébredező emberi szolidaritás.

A bíróságok jogköre

a választói névjegyzék elbírálásánál

Protics a január 6-ika után felvett szavazók szavazati jogáról

A »Radikal« szombati számában Protics Sztóján vezércikkben foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy *hogyan van-e a bíróságoknak a január 31-ig a névjegyzékbe felvett választókat a márciusi szavazásnál választójogukról elítlni.* Protics cikke teljesen fedi azt az álláspontot, a melyet a *Bácsme gyei Napló* ebben a kérdésben annak felmerülése óta minden hivatott és hivatlan törvénymagyarázó félremagyarázásaival szemben elfoglalt. A cikk a választási törvények megfelelő szakaszainak pontos idézésével világosságot teremt a bíróságok jogkörének kérdésében. A nemzetiségi kérdésben becsületesen elfogulatlan szerb politikai cikkét mindenki okulására teljes terjedelmében itt adjuk:
— A törvényhozó a választói névjegyzékek ügyében a végleges döntést a bíróságokra bízta, abban a feltevésben, hogy azok nem lesznek hajlandók pártszempontokat szolgáltatni, hanem teljes védelmet és oltalmat nyújtanak a polgároknak legszentebb joguk gyakorlásában. A Vajdaság némely vidékén azonban mintha éppen a bíróságok akarnák elvenni a polgároktól azt a jogot melyet a törvény biztosított nekik. *Novitsadon a törvényszék elnöke kijelentette újságírók előtt, hogy a bíróság nem fogja megengedni, hogy a március 18-i választásokon azok is szavazzanak, akiket a törvény 2. §-a értelmében január 6-a után, vagyis hivatalból vettek fel a névjegyzékbe. Hasonló kijelentések hangoztak el más városok bíróságainak köréből is.*
— Ez a nyilatkozat azt bizonyítja, hogy

egyes bírák nincsenek tisztában azzal, hogy meddig terjed a hatáskörük

és furcsa, hogy bírák újságírók előtt nyilatkoznak magának a bíróságnak határozathozatala előtt és ezzel *be-tolydcsolják magát a határozatot.* Az elsőfoku bíróságok (törvényszékek) hatáskörét világosan szabályozza a választói névjegyzékekről szóló törvény 3. §-a, amelyben szóról-szóra a következő áll: Ha a bíróság megkapja a választói névjegyzéket, meg kell győződnie arról, hogy az megfelel-e az irattárban őrzött eredetinek, azután pedig 15 napon belül verifikálni köteles és a községi hatósághoz vissza kell küldenie, *bevezetvén* saját eredeti jegyzékébe mindazokat a változásokat, *amelyeket a községi hatóság január hó folyamán* keresztülvitt. Az igazolást a bíróság elnöke és titkára (egy szavazóbíró) írja alá, vagy helyetteseik. A 4. §-ban pedig pontosan ki van mondva, hogy mit kell tennie a bíróságnak, ha a községi hatóság február 5-ig nem terjesztette be a *kiigazított* névjegyzéket. Ebben az esetben azt egy bírósági tisztviselő állítja össze, a végleges megállapításig pedig a meglévő névjegyzék marad érvényben.

— Mindez arra az esetre érvényes, mikor a 2. §. értelmében hivatalból kiigazítják a névjegyzéket. Arra az esetre pedig, ha egyesek kéri a jegyzékek kiigazítását, a 7., 8., 9., 10. és 11. §§-ok érvényesek. A törvényben egyetlen egy olyan rendelkezés sincs, amely felhatalmazná a bíróságot, hogy kimondják azt, amit egyes bírának az újság-

írók előtt tett kijelentéssel szerint enuncióálni akarnak. (Hogy t. i. ki szavazhat március 18-án.)

A törvény 10. §-a szerint, ha a választás január 1-e és február 25. közé esik, az a névjegyzék érvényes, amely addig az ideig fennállott, amelyet január havában a 2. §. szerint hivatalból kiigazítottak. De egyetlen olyan rendelet sincs, amely bíróságot felhatalmazná annak a kimondására, hogy március 18-án csak azok szavazhatnak, akiket január 6-án felvettek a névjegyzékbe és azok nem, akiket a törvény világos utasítására hivatalból vettek fel január 31-ig. Ha a bíróságok ennek az eldöntésébe belebocsátkoznak, akkor idegen hatáskörbe avatkoznak.

— Csudálatos volna, ha nekünk kellene a bíróságokat figyelmeztetni a törvény világos rendelkezéseire. Ők kötelesek a választói névjegyzékekről szóló törvény 3. §-a értelmében az eredeti névjegyzék végrehajtani mindazt a változtatást, amelyet az illetékes községi hatóság január havában eszközölt és *pedig legkésőbb február 20-ig.* Az ekképpen kiigazított névjegyzékek használandók azokon a választásokon, a melyeket február 25-e után tartanak meg. Sőt a községi hatóságoknak a törvény 22. §-a szerint az állandó névjegyzék alapján egy betűrendes névmutatót is kell készíteniök a község összes választóiról. A választói törvény 55. §-a szerint a községi hatóság elismervény ellenében köteles a választó-bizottság elnökének átadni az *állandó* névjegyzéket, a melyet a törvény értelmében a bíróság már jóváhagyott. Sőt, ha egy községben több vagy kevesebb választói körzet volna, mint ahány állandó választói névjegyzék van, akkor a községi hatóságnak az Állami Bizottság határozatának kézhezvételétől számított 3 napon belül a határozat szerint el kell választania a névjegyzékeket és a bíróságnak betérjesztenie.

— Világos tehát, hogy a választási bizottságnak az állandó névjegyzékek alapján, amelyeket február 20-ig jóváhagytak, kell a választást lefolytatniök. Arról pedig, hogy azok szabályosan, a törvény szerint jártak-e el, arról nem a bíróság, hanem maga a parlament határoz, amely szuverénül dönt arról, hogy a választást szabályosan folytatták-e le. A törvényszékeknek ehhez egyáltalában semmi közük sincs. Nekik csak verifikálni kell a választói névjegyzékeket, a többi pedig hagyják azokra, akiknek hatáskörébe a megített választások igazolása tartozik. A bűnösökre a törvény rendelkezései a mérvadók és a bíróság akkor fog azok felett itélkezni, ha vádat emelnek ellőtte. Ha a bíróságok megmaradnak saját hatáskörükben, be fogják bizonyítani, hogy tisztelik a törvényeket, de ha mégis belemennének olyan határozatok hozatalába, hogy van-e szavazati joguk azoknak, akiket január 31-ig vettek fel a névjegyzékbe, idegen hatáskörbe hágnának át és azt bizonyítanák be, hogy pártemberek.

A színház-pártoló ligát nem lehet megalakítani

Nehézségek a szubotocai színház fenntartása körül

A szubotocai színház csak a legnagyobb nehézségek árán lehet fenntartani. A színház olyan deficittel dolgozik, hogy a csak nemrég folyósított 100.000 dináros állami subvencióból már csak 7000 dinár áll rendelkezésre, mert a többit már felemésztették a költségek. Néhány napon belül a szintársulat ismét minden anyagi támogatás nélkül lesz.

Mivel újabb államsegélyre nincs kilátás, a színház anyagi ügyeinek helyi rendezése sürgőssé vált. Azt már megírtuk, hogy a színházi bizottság ligát akart létesíteni, amelybe száz tagot toboroztak volna és ezek mindegyike havi 250 dináros járulékkal biztosította volna azt az összeget, ami a szintársulat juttatásáig való fenntartásához szükséges.

Ez a terv azonban nem valósítható meg, mert a jelentékeny összeget nem lehet társadalmi akció útján előteremteni. Ezért a színházi bizottság most más módon próbálkozik a szubotocai szezon életét meghosszabbítani. A bizottság felhívta a színházi igazgatót, hogy Masgon Miroszláival, a színházi bizottság kiküldöttjével egyetértésben keressen lehetőséget a színház kiadásainak redukálására. Ezenkívül felkéri a színházi bizottság a városi tanácsot, hogy az évi költségvetésbe vegyen fel 50.000 dinár segélyt a színház részére és ezt a segélyt március 1-től kezdve 4 hónapon keresztül egyenlő havi részletekben folyósítsa a szintársulat részére. A bizottságot e tekintetben az a megfontolás vezeti, hogy az évi segélyre a szintársulatnak a tavaszi hónapokban van a legnagyobb szüksége, mikor a színház látogatottsága különben is megcsökken.

Ugyanebből a szempontból indult ki a színházi bizottság, amikor a

színházi igazgatónak azt javasolja, hogy a színház jövedelmének fokozása céljából tíz szelvényből álló blokkokat adjon ki 25 százalékos árkedvezménnyel, az állami és városi

tisztviselők részére pedig 50 százalékos kedvezménnyel.

A városi tanács a legközelebbi ülésén foglalkozik a színházi bizottság javaslatával.

Kik lehetnek állampolgárok a Muravidéken

A zsidók kérelmét visszautasították

Az optálásról és az állampolgárság megszerzéséről szóló rendelkezések zürzavarából is kiki-vánkozik az alábbi eset.

Dolnya-Lendaván is éppúgy, mint az ország más részében, az ott élő magyar alattvalók a fennálló rendelkezések értelmében az illetékes hatóság útján benyújtották az SHS. állampolgárság iránti kérvényüket. Nagy megütközést keltett az a fura megoldási forma, mely szerint csupán a keresztény vallású magyarok kérelmét teljesítették és az SHS. állampolgárságért folyamodó zsidó vallású kereskedők, nagyiparosok eziránti kérelmét elutasították. A Bácsme-

gyei Napló dolnya-lendovai munkatársa ez ügyben kérdést intézett a Dolnya-Lendaván időző Zsupanics tárcanélküli miniszterhez, aki nagy megütközéssel hallgatta azt, hogy vallás szerint tették megkülönböztetést arra nézve, hogy kit vesznek föl az állampolgári kötelekbe s megígérte, hogy e rendelkezést az illetékes miniszterium útján hatálytalanítja. A visszautasított folyamodók küldöttsége is megjelent a miniszternél, aki a küldöttségnek megígérte, hogy a rendelkezést revízió alá véteti, mire a megjelentek nagy meglepéssel távoztak.

A csodák szomorú városa

Berlinben nem érdemes koldulni — Tőzsdén keresi meg mindenki a kenyérré szükséges milliókat

— Berlini levél —

Berlin, február 1.

Berlinben most minden második ember Vates. Mindegyike megjósolta a kétségbeesztő, lesújtó jövőt, a márka halálúszóját, az ötszámjegyű dollárkurzust, egyszóval mindazt, amit úgy szoktak kifejezni, hogy: *Wien*. Németország bizony ma holnap ténylegesen ott tart, ahol Ausztria, a valutája ma még kétszeresét éri az ösztrák koronának, de talán csak napok kérdése és megérjük azt a furcsaságot, hogy a két valuta egyenlő értékű, illetve egyenlően értéktelen lesz.

A világháború befejezése óta sok mindent megszokott az ember. A fantasztikumok korát éljük és már semmi fölött sem csodálkozunk. De a minden képzeletet fölülmuló csodák néha mégis

csak ellensúlyozódtak egy-egy realitással. Ilyen realitás, ilyen »greifbar« valami volt — Németország, a maga hatvanmilliónyi lakosságával, gazdag szénbányáival, ipartelepeivel, csodálatosan fejlett ipari és kereskedelmi kultúrájával. Minden veresége, anyagi és erkölcsi vesztesége mellett, a versaillesi szerződés ellenére is, mégis csak hatalmas erőt képviselt. A legtöbbet és a legjobban termelő nép maradt és ha a természetadta kincseit lassankint el is veszik, tudását, szorgalmát, kitartását és szervező erejét — a legmagasabb fokon álló kultúráját még sem lehet elvenni tőle. És ime, úgy látszik mégis elvették tőle! A német pénz a dollárnak harminczred részét éri — s a koldusnak nem illik száz márkánál keve-

A Villa Kolonna táncosnői

Írta: Somlyó Zoltán

1.

Négyen voltak: Rika, Berta, Olga és Matild. Fehérbőrűek mind és piros hajuk: az a szóbeszéd járta róluk, hogy eleven máglyái a férfiaknak és sok ilyen bolondság. Nappal az erdőszélén barárgoltak, éjjel pedig táncoltak a villa óriási violaszín termében és egy éccakán csak egyetlen férfi vehetett részt a négy piros hajú leány táncában. Csak egyetlen férfi, de azt el is nyűgték. Hajnalra már egyedül járta a négy leány a táncot, egyedül, boszorkányos levegőben, megveszekedett örületben...

2.

Kolonna őrnagy nyomorék lett egy dandárgyakorlaton. A tüzérkatona korán emelte az ágyuba a gyutacsot, az időmelen ágyugolyó mindkét karját elröpítette a képzelt ellenség felé. Félholtan vitték a tábori mentőkocsin egy faluba, ahol csak hónapok múlva jutott annyira, hogy újra kinyithatta a száját. Major Kolonna francia eredetű ember volt, nagyon kedélyes katona, hogyne busította volna el a dolog! És hozzá még »táncos őrnagy«-nak hívták, mivelhogy úgy szerette a táncot, mint valami süldőleány. A lovát is megtanította táncolni. Ugy táncolt sokszor a lován, hogy a zászlóaljja nem egyszer bálba képzelte magát.

Amikor az őrnagy felgyógyult, műkarokat illesztett a vállába és erdőszéli villájába vonult vissza, amelyet még az apja hagyott rá. A táncos éccakák nem mentek ki a fejből és a szívéből és

első dolga volt, hogy négy kokottot hozatott a városi nagy orfeumból és évekre szerződtette őket. Meghitt barátai voltak, sok száraz csókjának s temérdek pénzének ragyogó temetői, ezekkel akarta pótolni a nagy veszteséget. két elreptült karját, amelyekkel a fagyos téli levegőt karolta át azon a végzetes gyakorlaton tompa ivben, utóljára...

A lányoknak nem volt más dolguk: nappal ott barárgolhattak az országúton, messze a hirhét villától, pár lovászfiú felügyelete alatt. Bolondoztak, hancuroztak kedvükre. De este megismétlődött az örületes tánc a violaszínű teremben.

Tágas, ragyogóan megvilágított csarnok. Körös-körül árkádok sora. Aranyos csillárok. A falak függönyökkel borítva. Hatalmas szobrok, zöld kőből. Odaát a zenekar, buja ritmusok — így folyt az éccakai tánc napról-napra. A csonka őrnagy óriási biborfotelben ült, onnan diktálta a táncot. Csonka karja helyén a glassé-keztűs műkar, halotti mozdulatlanlanságban... És Rika, Berta, Olga meg Matild örült kavargásban lengenek körülötte. És hajnalra a csonka őrnagy elszunnyad, két inas felkapja a biborfotel, kicipel és lefekteti őt. És a villában megkezdődik a bachanália. Egy rekedt rivalgás szalad ki a négy leánytorokból és vakító fehér ingmellel, lakkcipőben, üdén és fiatalon egy urat bocsát be a livrés inas a kis tapéta-ajtón: a hajnal sötét, aki mindennap más, a szerint, hogy a csonka őrnagy kit szemelt ki arra a napra a sok városi úr közül...

Szilveszter éccakája volt. Valami gazdag gyáros került sorra, aki a ködös

délutánon stafétával izent be a villa Kolonnába, hogy beteg, lehetetlen eljönnie a táncra. Ez még sohasem történt! Hogy villa Kolonna fériforcója elmaradjon. És éppen ujév éjjelén! Nagyon elbusította ez a dolog az őrnagyot és merészet gondolt. Az ajánkozó urak névjegyei közt volt egy jelentéktelen név, bizonytalan színű kártya: a költő. Csak úgy találomra küldte volt el egy napon, maga se remélve, hogy elfogadják. Az őrnagy a legtüzesebb lóra ültetett egy lovászt és szigorúan meghagyta neki, hogy a költőt élvehalva előkerítse. A lovász lóhalálában száguldott be a városba a sűrű hóesésben. A költő nem volt a lakásán. Kávéházakba utasították, mindenholva elment, sehol sem találta. Már este lett és a lovász tudta, hogy az őrnagy nem tréfál, ha valamit megparancsol. Ujra visszment a költő szegényes lakására, ahol a vén háziasszony, akinek a lakója már hónapok óta tartozott, átkozódva mesélte, hogy a költő elissza a pénzét, most is bizonyára részegen ül valamelyik putikban. A nekidühödött lovászfiú rá is akadt a sűrű füstben, féloldalra billenve. Felnyalábolta, oda ültette maga mellé a lóra és visszanyargalt vele a villába. Ott már nagy volt az elkéserevés. Az öreg őrnagy türelmetlenül gubbasztott a helyén, nagyon szegyezte a dolgot a lányok előtt s már azon gondolkodott, hogy mára maga áll be a táncba. A lovász megérkezett a részeg költővel.

Bevitte a költőt egy toalett-fülkébe — hiába rugkapálódzott — felöltöztette elegánsan, beszórtá illatszerrel. A csonka őrnagy megbékélve elszenderedett, az inasok kicipeltek, mialatt az orkesz-

sebbet adni.

Egyébként alig látni már koldusokat. Ez az üzletág a valutamizériák miatt egészen lejárt magát. Végre is a koldus nem irhatja elő a jószívű adakozónak, hogy mit adjon, a jószívű adakozó viszont nem számíthatja ki az óránként változó newyorki paritás alapján, hogy mennyivel illik többet adni a koldusnak. A koldusok ezért sztrájkba léptek, illetve pályát változtattak. Kint maradtak továbbra is az utcán, csak hogy már nem molesztálják a járókelőket, hanem összegyűjtik a hulladékot, Vasat, rezet, újságpapírt, dugót, cigarettavégeket stb. gyűjtenek s ma minden árnyékban meg van a bőséges »Absatzgebietje«. Mi várhat már egy olyan országra, ahol még koldulni sem érdemes.

A kolduláson kívül azonban minden mást érdemes »csinálni«. Olyan üzleti konjunktura Bécs leghausseosabb idejében sem volt, mint amilyen most itt van. A pénz röpköd a levegőben, az emberek milliókat keresnek — és napról-napra szegényebbek lesznek. A berlini tőzsde, hogy igen enyhe hasonlattal éljünk, valóságos bolondok-háza. Békében egy hónap alatt nem fordult elő annyi kérés, mint mostanában egy szürke tőzsdénapon. Az utcaseprőtől a nagykereskedőig, mindenki papirokat vásárol. A fixizetűs alkalmazott és a kereskedő egyaránt kénytelen minden készpénzét stabil értékekbe fektetni, mert a rohamos pénzértékcsökkenés mellett tönkremegy. Az elsejeli fizetésért mindenki papírt vásárol és ha csak a hónap közepéig tartja, ezzel félígmeddig biztosítja, hogy az értékpapíron nyert pénzből megél a következő elsejéig.

A márka elértékcsökkenésével az árak is napról-napra emelkednek. Természetesen ma még fizikailag is lehetetlen az árakat olyan mértékben fölserófolni, mint ahogy a pénz rosszabbodik s az emberek ezt kihasználva, egyre vásárolnak. Azt hiszem egy hónap múlva valamilyen üzlet üresen áll majd.

A márkakatasztrófa külső hatásait alig lehet észrevenni. A berliniek már ugyanolyan türelmesek, mint a bécsiek, sőt még türelmesebbek — egyetlen ablaküveget sem törtek be. Az emberek elkeveredtek a Rühr-vidéki megszállás miatt s alig látszanak észrevenni azt a gazdasági katasztrófát, amelybe

ter éles tust adott és a tapétaajtón bebillent a költő, idegenül... szenzációsan... A leányokra bámult, megdobbant a szíve — aztán hanyattvágódott a tükörsima parketten...

A muzsika megszakadt. A négy vöröshajú lány összebarkadt. Mint varázslás, odarohantak, letérdeltek hozzá, becéző, anyáskodó kézzel felemelték és lefektették egy kerevetre. Az egyik kigombolta reszkető ujjával a nemrég feltett plasztikon kökemény szárnyait, a másik bódító selyemkendőjével töröltette a sűrű haj alól a szelid verejtéket. Ott térdelt a négy festett nő a részegen alélt költő előtt, mint anyák, vagy nővérek, közös forró megegyezésben, egyik se gondolt táncra, vagy szerelmes csókra. Az zenekart eltávolították a teremről. Csönd lett.

A költő pihegve aludt a négy lány selyemruhájába közt. Egyiknek puha párnás karja ott volt a feje alatt, a másiké a dereka körül, úgy, ahogy odafektették, egyikük se mert megmozdulni. Az alvó most hirtelen megfordult álmában. És a zökkenéstől hirtelen kihullt a zsebéből a lányok elé egy csomó írás. Szennyes, gyűrött papirlapok: versek, szép, keserves és panaszos ritmusok. Az egyik lány magában kezdte olvasni, a többi nézte. Gyors egymásutánban futotta át a lapokat, azután öntudatlanul fennhangon olvasni kezdte, halkán...

A kiélt szemű lányok lélekzetüket visszafogva hallgatták. Kint csöndesen hullott a hó és bevilágított a violaszínű terembe. A villa Kolonna táncosnői pórére vetkezett tiszta lélekkel térdeltek egy részegen alvó költő előtt és zokogva hallgatták panaszos dalait... Egész világos hajnal volt már.

kerültek. A francia megszállás miatt nemzeti gyászt rendeltek el: tizenegy órára tüzték ki a zárórát s eltiltották a táncolást a nyilvános helyiségekben. A záróra rendelet csak a szegényebb néposztályokat érinti, azokat, akik egész nap dolgoznak s este egy kissé tovább szeretnének szórakozni. A Kurfürstendam siberjei, a gombamódra szaporodó éjszakai titkos »lokál«-okban vigasztalást találnak a korai záróra miatt. A táncotlalom már súlyosabb. Ennek a fele se tréfa. Inkább kukorica-kenyér, csak ezt ne. A berlininek úgy kell a tánc, mint ahogy békében a sör kellett neki. Mig azelőtt nem érezte jól magát, ha négy-öt kriglivel nem csillapította örökösnek látszó szomjúságát, addig most — beteg, ha napi shimmy-rátáját le nem táncolta. A kormány azonban nem ismer kegyelmet és a gyász-rendelet ellen nem lehet apellálni. Ma nyílt meg a földalatti vasút új észak-déli szárnya. Nyolc esztendő óta építik ezt a vonalat s hogy mi minden történt ez alatt a nyolc esztendő alatt Németországban, azt egyetlen kis adat mutatja a legeklatásabban: az észak-déli földalatti vasút vonal építésére *nyolc esztendővel ezelőtt elbírányzott összeg nem haladja túl a földalatti vilámos mai egy napi forgalmából betolyt összeget.*

Bakonyi György

Nem igaz

Ez alatt a cím alatt úgy látszik állandó rovatot kell nyitnunk a *Hírlap* című magyar nyelven írt felelőtlen sajtóorgánium állításainak megcáfolására.

A Hírlap február 4-iki számában azt írja, hogy Vukov Lukács feljelentését meghamisítva közölte a Bácsme gyei Napló. Erre vonatkozólag rá kell mutatnunk arra, hogy ez a feljelentés Vukov Lukács aláírásával megjelent a *Neven* című bunyevác-sokác-párti újság 1921. szept. 10-iki, 196-ik számában s mi azt, amit e feljelentésből közöltünk, szóról-szóra közöltük le. Vukov Lukács bizonyára nem tesz úgy, mint a „novisadi vállalatoknál őrzött bizonyítékokkal“, hanem megmondja, hogy mi és hogyan hamisítottunk meg feljelentéséből. Ha ezt nem tenné, kénytelenek lennénk közjegyzőileg igazoltatni, hogy a feljelentést szóról-szóra úgy közöltük le tegnap, mint ahogyan Vukov közölte a *Neven*-ben.

Vukov Lukács mai cikkének vukovlukácsian goromba és gonosz hazugságaira csak a bírósághoz benyújtott feljelentéssel válaszolunk.

Február 3-án nagy gaudiummal közölte a Hírlap Kiszely Franjő törvényszéki bíró, a választási névjegyzékét ellenőrző bizottság elnökének nyilatkozatát, amely szerint a bizottság csak azoknak választói jogát tárgyalja, akiket január 6-ika előtt vettek fel a névjegyzékbe. Ugyancsak a Hírlap február 4-iki számában közli Kiszely bíró nyilatkozatát, amelyben szóról-szóra ezeket mondja:

„Tudósítójuknak, már t. i. a Hírlap tudósítójának, nem adtam semmiféle intervjút. Csupán sok munkám közben mondtam, hogy a törvény előírásai szerint fogunk eljárni s nem is gondoltam arra, hogy odavetett szavaim az újságba fognak kerülni.“

A Hírlap február 4-iki számában azt írja, hogy a paktumért nem dr. Csettle, dr. Deák és dr. Graber a felelősök, hanem dr. Graber egyedül, mert dr. Graber társait félrevezette, nem tárgyal Protics-

csal, holott a magyarság illetékes tényezőit dr. Graber azzal vezette félre, hogy Proticscsal tárgyal. Ezzel szemben az igazság az, hogy dr. Graber, dr. Csettle s dr. Deák a Magyar Párt megbízásából együtt tárgyaltak Nincsic külügyminiszterrel s a tárgyalások

eredményéhez úgy dr. Várady, mint később a Magyar Párt vezető bizottsága is hozzájárult. A tárgyalások befejezése után a megállapodást levél formájában írásba foglalták s azt Csettle János, Deák Leó és Graber László együttesen írták alá.

Kiéleződnek a kormánypárt ellentétei

A radikális főbizottság ülése

Beogradból jelentik: A radikális párt főbizottsága ülést tartott, amelyen az egyes jelölésekről tárgyaltak. A főbizottság jóváhagyta az uzsicei és beogradai jelöléseket, majd a választási aotáció élénkebbé tételéről tanácskoztak.

Beavatott körökben azt várták, hogy a szombati ülésen a főbizottság állást fog foglalni Protics akciójával kapcsolatban, különösen annak békülékeny hangú szerdai beszéde után. Minthogy azonban Pasics szkopljei utjától fáradtan az ülésen nem jelenhetett meg, ez az ügy nem is került tárgyalás alá. Ugy lát-szik, a főbizottság nem érzi még elérkezettnek az időt határozott állásfoglalásra ebben a kérdésben.

Kakuktojások a radikális fészekben

cím alatt a *Radikal* éles támadást intéz Janjics Voja, a radikális párt főtitkára ellen. A cikk szerint Janjics mint *Pribicsevics* intím barátja rávette *Pasicsot*, hogy a főbizottság tudta nélkül annak nevében közzé tegye a *Szamoupravában* azt a kommünikét, amely bejelentette a radikális párt végleges szakítását Proticscsal. Janjics egyébként régi ellensége a radikális pártnak, akit *Pribicsevics*, mint kakuk tojást behelyezett az idegen fészekbe, hogy ott később mindenkit kiszorítva, maga le-

A magyarság választójoga

és a választási elnökök kinevezése

Ha áttekinthető lesz, hogy a gyakorlatban mi történt a magyar választójogával, hogy az amerikaiok jegyzők és pártérdekeket a törvény és az igazság fölébe helyező főszolgabírák mesterkedése mennyiben volt eredményes, csak akkor dönthetnek a magyarság vezetői, hogy milyen magatartást tanúsít majd a magyarság a választásokon.

Annyi már most is bizonyos, hogy a magyaroknak a választói névjegyzékbe való felvétele körül rengeteg sok mulasztás történt. Százával hagytak ki magyar nemzetiségű választókat, akiknek jussuk volna ahhoz, hogy választók legyenek. Kihagyták, noha a választási törvény szigorú fogságbüntetést mér arra, aki szándékosan mellőzi valakinek a felvételét, akinek jogcíme van arra, hogy választó legyen és kihagyták, noha a kormány a Magyar Párttal való megegyezés alapján, látszatra legalább, erélyes rendeletben figyelmeztette a hatóságokat a törvény és az alkotmány betartására.

Hogy mi lett volna akkor, ha a Magyar Párt vezetősége nem biztosítja a magyaroknak a választók sorába való felvételét, azt megmutatja a január 6-ikán lezárt névjegyzék, amelyben *hirmondóul, ha bent van egy-egy gutgesimtnnek tartott magyar ember.*

Szomorú bizonyosság ez amellelt, hogy bár a jugoszláviai magyarság szigorúan a törvény és alkotmány alapján áll. törvényadta jogaihoz, különösen a közlögi természetűekhez, nem jut hozzá azoknak a törvényeknek alapján, amelyeket az itteni magyarság loyálisan be akar tartani,

gyen a gazda. *Pribicsevics* befolyására 1918-ban Janjics megakadályozta a Szerémségnek a Vajdasághoz való csatlolását is. Nagyon jó volna — fejezi be a cikk — ha a kakuk más fészket keresne magának és magával vinné az egész kompániát, amellyel együtt olyan hevesen agitált a Bleer-kölcsonért és a radikális-demokrata koalíció fentartása mellett.

Politikai körökben azt hiszik, hogy Proticsnak rendszeres sajtókampányával sikerülni fog a radikális pártból legkonokabb ellenfeleit kiszorítani.

A beogradí demokratapárt jelölése

A demokratapárt beogradí szervezete szombaton a »Slavia« szállodában jelölő értekezletet tartott, amelyen 36 szavazattal *Atyimovics* Velját, az »Epocha« igazgatóját jelölték Beograd város listavezetőjéül, míg *Adamovics* Nikola 22 szavazattal kisebbségben maradt. *Atyimovicsot* tudvalevőleg korábban kizárták a demokratapártból és ezért jelölése demokrata körökben rossz benyomást keltett. Azt hiszik, hogy *Atyimovics* szavazásra jogosulatlan egyéneket vitt el a jelölő értekezletre, miért is a demokratapárt főbizottsága megsemmisíti a jelölést és február 11-én újabb jelölő értekezletet hív egybe.

Ha nem is minden szavazásra jogosult magyart, de néhány ezer magyar választót mégis felvettek a választói névjegyzékbe s azoknak, akik fel vannak véve, még ott is, ahol a Magyar Párt netán nem állít jelöltet, döntő befolyásuk lesz a március 18-iki választásokon, ha ugyan szavazhatnak.

A törvény értelmében kétségtelen, hogy a bíróságnak, amely a választói névjegyzéket hitelesíti, nincs hatásköre arra, hogy eldöntse, hogy a választói névjegyzék melyik részébe beírt választók szavazhatnak március 18-ikán. *Protics* Sztoján lapunk más helyén közölt cikke ugyanennek az álláspontnak a helyességét igazolja.

A hivatalos *Sluzbene Novine* szombaton megjelent száma újabb bizonyosság amellelt, hogy megvan a hajlandóság a törvény világos rendelkezéseit úgy értelmezni, hogy a magyarságnak az a része is, amely fel van véve a választói névjegyzékbe, ne szavazhasson március 18-ikán.

A választási törvény úgy rendelkezik, hogy minden nyolcszáz választóra egy szavazóhely állítandó fel, s 800 szavazónál több egy szavazóhelyen nem szavazhat. A szavazatszedő bizottságok elnökeit az állami bizottság 35 nappal a választás előtt publikálni köteles.

Ez ma meg is történt. A szavazatszedő bizottságok elnökeinek nevét közli a *Sluzbene Novine*. A kinevezés azonban azt mutatja, hogy az állami bizottság a választásokat a január 6-ikán lezárt és ki nem egészített névjegyzékek alapján készíti elő. Nem számol azzal, hogy a ki-

egésztés, illetve a magyaroknak a névjegyzékbe való felvétele által a így a szavazatszedő küldöttségek számát szaporítani kellett volna.

A választási törvény módot ad rá, hogy a választás előtt, amennyiben a szavazók számában változás állott volna be, a szavazatszedő küldöttségek, illetve a szavazóhelyek száma szaporíttassék. A Magyar Pártnak erre sürgősen fel kellene hívni a figyelmet, nehogy azok, akik a mandátum biztosításáért minden furfangot felhasználnak arra, hogy a magyarok ne szavazhassanak a mostani választásokon, a kormánynak ezt a talán nem is szándékos mulasztásából fegyvert kovácsollhassanak. És kérni kell a szavazatszedő küldöttségek szaporítását azért is, hogy a magyarság minden törvényes eszközt felhasználjon a jogfosztás megakadályozására.

A kanizsai magyarság szervezkedése

A sentai Magyar Párt propagandája

Pénteken délután a starakanizsai magyarság értekezletet tartott, amelyen a sentai Magyar Párt részéről dr. Solti Ádám, dr. Csele János pártelnökök és dr. Keceli-Mészáros Ferenc titkár vettek részt. Az értekezlet nagyszámú érdeklődő előtt folyt le, a kik figyelemmel hallgatták a beszédeket, amelyekben részletesen ismertették a Magyar Párt programját és a közeli választások előkészületeit.

Az értekezletet dr. Solti Ádám nyitotta meg, majd *Keceli-Mészáros* Ferenc ismertette a választási törvényt. Utána Solti Ádám hangulatos szavakban fölhitte a kanizsai magyarságot, hogy tömörüljenek a Magyar Párt zászlója alá és ne hagyják cserben a Magyar Pártot, amely nem riadva vissza semmi akadálytól, megszerezte a magyarok választói jogát. Azután föl szólította a jelenlévőket, hogy lépjenek be a pártba és a választásokon támogassák azt egységesen. A szónokokat a hallgatóság lelkesen megéljenzte.

Ugyancsak pénteken tartott Kanizsán a radikális párt is gyűlést, amelynek szónoka *Sztrilics* Béla sentai szolgabíró, a radikális párt kanizsai jelöltje volt.

A sentai Magyar Párt részéről vasárnap Solti Ádám Adára fog menni, ahol szintén szervezkedő gyűlést tartanak.

Választási mozgalmak a Muravidéken

Dolnja-Lendváról jelentik: Az egész Muravidéken, különösen a magyarság közt élénk választási agitáció folyik.

A muraközi részen, Csáktornyán és környékén a Radics-párt fejt ki erős propagandát. Radicsnak Muraközben nagy tábora van. A Radics-párt a jelölt személyében azonban ezideig még nem döntött.

A murántuli részen, Alsólendva és Muraszombat környékén szintén nagy a mozgalom. Különösen erős táborral rendelkeznek a klerikálisok. Klerl József, a kerület volt képviselője újra jelöltette magát; megválasztása bizonyosra vehető.

Az *Egységes Muravidéki Párt*, amely a demokratapárttal működik együtt, kevesebb kilátással indul a harcba.

Nagy esélye van a radikális pártnak, amely most alakult meg s különösen a magyar lakosság körében

szimpatikus. A jelenlegi kormány rendelkezése folytán a választói névjegyzékbe kivétel nélkül felvették a magyar nemzetiségű választókat is.

Radikálisok a jövő héten Csakovecén, a demokraták Murska-Subotában, a radikálisok Dolnja-Lendaván tartanak agitációs nagygyűlést.

Murska-Sobotából jelentik: A dolnja-lendavai radikális pártvezérek a minap bizalmas értekezletet tartottak, melyen megjelent dr. Niko Zsuzenits miniszter is, dr. Ploj maribori kerületi főispán és dr. Lenárt, az alsódolnja-radgonai »Samauprava« című lap főszerkesztője. Az értekezleten tárgyaltak a radikális párt kebelében megalakítandó magyar pártcsoporthoz megszervezéséről. A szervezési munkálatok elvégzésével P. Halász Lajost bízták meg; ugyanakkor ezen az értekezleten egy magyar nyelvű radikális párti hetilap kiadását is elhatározták.

Kiütéses tifusz Budapesten

Eddig két halottja van a járványos betegségnek

Budapestről jelentik: A magyar fővárosban behurcolás következtében a legutóbbi időben több kiütéses tifuszeset történt. A járvány betegeit a Gellért-kórházba szállították és egyúttal megtettek minden intézkedést, hogy a veszedelmes betegség továbbterjedését megakadályozzák. A kiütéses tifusznak eddig két áldozata van: a Gellért-kórház egyik apácája, aki az ápolás közben kapta meg a betegséget és Csontos János vasuti munkás, akit a Wekerle-telepről szállítottak be a járványkórházba.

A tolonházban, ahol a kiütéses tifuszjárvány először jelentkezett, pénteken újabb megbetegedések történtek.

A budapesti főorvosi hivatal, amely a rendelkezésére álló egészségügyi apparátust permanenciába hozta, hogy a járványt elfojtsa, egyelőre nem tartja veszedelmesnek és nyugtalanítóknak az eddigi kiütéses tifusz-megbetegedéseket. A főorvosi hivatal vezetője kijelentette, hogy a járvány miatt Budapest lakosságának nyugtalanosságra nincsen semmi oka.

A vitás lakbérék letétbe helyezése

Kiegészítették a lakástörvény végrehajtási utasítását

Az új lakástörvény életbelépte óta a legnagyobb kaosz uralkodik a lakásügyekben. Az új lakáshivatalok munkája január elseje óta, amióta az új törvény életbelépett, a legnagyobb nehézségekbe ütközik.

A vitás lakbérmegállapítás eseteiben az a gyakorlat az új lakástörvény szerint, hogy az esetben, ha a bérlő nem akarta elismerni a lakbér emelésének jogosságát, a háztulajdonos pedig nem fogadta el a régi házbért, úgy a bérlő a lakbér összegét a lakáshivatalnál helyezte letétbe. A régi gyakorlat szerint a letétbe helyezés a bíróságnál történt.

Most érkezett meg a városhoz a belügyminisztérium B. B. B. ügyosztályának 41—1923. számú rendelete, amely szerint a lakástörvény végrehajtási utasításának 16. cikkét olyképpen módosították, hogy ezentúl azokban az esetekben, amikor a háztulajdonos és a bérlő nem tud megállapodásra jutni a házbér magasságára vonatkozólag, úgy a régi

házbért a vita bírói eldöntéséig az elsőfokú közigazgatási hatóság, vagyis Suboticán a városi tanács tartozik letétbe elfogadni.

Ennek értelmében a tanács szombati ülésén utasította a városi pénztárt és számvévisőket, hogy a január folyamán a lakáshivatalnál letétbe helyezett összegeket azonnal

Bomlik a szuboticei pártok egysége

Kiélesedik az ellentét a Pribicsevics és Davidovics frakció között — A radikálisoknál sincs meg az egység

A választási előkészületek megkezdése óta állandóan jelentkeznek a suboticei politikai pártokon belül olyan ellentétek, amelyeknek az átlidálására a pártvezetőségek, ugyan minden lehető megtesznek, azonban kevés sikerrel, mert most, hogy már a hivatalos jelöléseket megejtik, a lappangó ellentétek az eddiginél hevesebben nyilatkoznak meg.

Ez történt a suboticei demokrata pártszervezet péntek délutáni jelölő értekezletén is, amely feloszlott anélkül, hogy mindkét suboticei járás részére sikerült volna a jelölést megejtenie. Az értekezlet eredménytelen szétoszlását a leghevesebb viták előzték meg, amelyeknek a személyi ellentéteken túl messzeható elvi különbségek voltak az okai.

A demokrata-párt vezetősége ugyan tagadja azt, hogy a pártban a Davidovics és Pribicsevics-frakció között ellentétek lennének és úgy magyarázzák ezeket a jelenségeket, hogy csak az intellektuális rovására nyomulnak elő a pártban a kismemberek, amint a pártvezetőség egyébként szívesen lát. A péntek délutáni jelölő értekezleten történtek azonban másra mutatnak és más oldalról szerzett információk szerint is a nagyrészt földművesekből álló ellenzéki csoport a Pribicsevics-féle tuzóan nacionalista és centralista törekvésekkel áll szemben.

A párt vezetősége eddig csak

vegyék át, ezentúl pedig a bérlők által lefizetendő házbért a fél úttal a városi tanácshoz intézett írásbeli beadvány alapján vegye letétbe és ennek megtörténtét magán a beadványon ismerje el. A lakásbíróság által megállapított új házbér a kérvény beadása utáni elsejétől kezdve kötelező a felekre.

annyiban deferált a földműves-ellenzék kívánságainak, hogy Bacics Blasko bajmoki földművest jelölje a suboticei városi járásban, azonban egyébként a Pribicsevics-politika mellett tartott ki, mert nem engedte meg a Davidovics-frakció liveinek jelölését. Ezen feneklett meg a szállási járás részére való jelölés megejtése és a csütörtökre újból összehívott jelölő értekezleten újabb viharokra van kilátás, mert a Letics Grga vezetése alatt álló ellenzéki csoport nem hajlandó engedni álláspontjából. Ha nem sikerül a különböző frakciók között a megegyezést létrehozni, úgy még mindig az a veszedelem fenyegeti a demokrata-pártot, hogy az ellenzék külön listát fog a választásokon állítani. A demokraták azonban remélik, hogy sikerülni fog létrehozni a megegyezést, mert végső esetben a párt vezetőség hajlandó lesz inkább az ellenzéki csoport kívánságait teljesíteni és jelöltjét támogatni, semhogy az ellentétek pártszakadást idézzenek elő.

A radikálisoknál sem tisztázódott még a helyzet, azonban értesülésünk szerint itt az ellentétek inkább személyi jelentőségűek. A suboticei kerület mandátumaiért elkeseredett harc folyik, ami késlelteti a hivatalos jelöléseket, azonban valószínű, hogy végeredményben itt is a bunyevác-földművesek csoportja fog előtérbe nyomulni.

Teljes a francia szénbloká

A német munkásság folytatja ellenállását — Újabb incidensek és letartóztatások a Ruhr-vidéken

Tudvalevő, hogy a franciák újabb rendszabályaik alkalmazásaképpen február elsejével a ruhrvidéki széntől teljesen elzárták Németországot, illetőleg elhatározták, hogy szigorú határozattal vonják a Ruhrvidék és Németország között. Düsseldorf-i jelentés szerint a Ruhrvidék elzárása incidens nélkül ment végbe. Az elzárás a február 1-re virradó éjszakáján éjfélkor kezdődött és február 1-én a megszálló csapatok harmincöt szénvonatot tartóztattak fel. Ezek közül két szénvonatot Franciaországba irányítottak.

Míg francia részről azt jelentik, hogy a szénzárlat teljes rendben folyt le, addig berlini jelentés szerint a foganatosított szénzárlat máris nagy forgalmi zavarokat idézett elő.

A németek arra számítanak, hogy a megszálló csapatoknak a forgalomba való beavatkozása három-négy napon belül a forgalom teljes megbénulására fog vezetni.

A Ruhr-vidék körül vont kör a mára virradó éjszakán teljesen bezárult.

A szénblokádot teljes mértékben megvalósították.

Minden mellékvonalon, amelyen még néhány száz vagon átosonhatott Németország meg nem szállott részeibe, lezárták. Azokat a vonatokat, amelyek teljes gőzzel, sietve át akarták törni a láncot, lövésekkel tartóztatták fel. Elzárták az országutakat is, minden szénrel megrakott kocsit és szekeret feltartóztattak. A franciák kezdenek saját anyagukkal berendezkedni. Telefonhálózatokat

helyeznek el és műszaki csapatok igyekeznek a vasuti vonalakat rendbehozni.

Az egész Ruhr-vidéken jelenleg 20.000 megrakott szénvagon áll, amelyek körülbelül 200 kilométer hosszúságban foglalják el a síneket.

Azokat a vonatokat, amelyek szént szállítottak Hollandia, Svájc és jóváértel fejében Olaszország felé, a franciák szintén feltartóztatták. A németországi szociáldemokrata Vorwärts azt írja, hogy az egész német munkásság a harcoló ruhrvidéki lakosság mögött áll, hogy a francia militarizmussal megéreztesse a maga kudarcát.

Ha ez sikerülne, a világtörténet legnagyobb forradalmát jelentené.

A szállítási nehézségeken kívül még állandóan tart a bányászok sztrájkmozgalma.

A saarvidéki bányászok elhatározták, hogy február 5-én megkezdik az általános sztrájkot. Határozatukat azzal okolják meg, hogy a valuta hanyatlása következtében csökkentek munkabéreik.

Újabb incidensek

A kölni francia parancsnokság pénteken délután jelentéktelen ügyben konferenciára hívta meg dr. Fuchs rajnavidéki tartományi főellenőrt. A konferencia után a főellenőrt letartóztatták és katonai autón Majna-Frankfurtba vitték.

Bochum Ehrenfeld külvárosában több francia katona, kiket a vendéglobben nem akartak kiszolgálni, az

utcán lövöldözni kezdett. Két német polgár megsebesült. Bresteben, Essen környékén egy francia őrszem agyonlőtt egy Haumann nevű bányászt. A községi képviselőtestület tiltakozott emiatt a francia parancsnokságnál. Oberhausenben belga katonák a villamoson, mert jegyet kértek tőlük, lövöldözni kezdtek, közben egy utast agyonlöttek. Német rendőrök letartóztatták a belga katonákat.

Weitmarban a francia katonai törvényszék 50.000 márka pénzbüntetésre ítélte egy kereskedőt, mert megtagadta a francia katonák kiszolgáltatását.

Majna-Frankfurtban a Carlton szálló előtt, amelyben az antantbizottság lakik, tüntetések voltak. A tömeg fenyegetően viselkedett és be akart nyomulni a szállóba, a nagyszamu rendőrségnek azonban sikerült a tömeget szétoszlatni. Egyéb incidensekre nem került a sor.

Tolvajok dézsmálják a vasuti kocsikat

A rendőrség kinyomozta a tetteseket

A vasuti tolvajlások, a vagonok feltörése, amely egy időben nagyon gyakori volt Suboticán is, az utóbbi időben enyhült valamelyest. A vasuti rendőrség felállításával elejét vették a vasuti tolvajlásoknak s így egyideig a vagonok meglehetősen sértetlen állapotban érkeztek meg rendeltetési helyükre.

Néhány hete azonban újra gyakrabban fordulnak elő vasuti tolvajlások a suboticei pályaudvaron. Legutóbb több vagonot törtek fel az éjszaka leple alatt, amelyekből nagy értékű árukat loptak el, nagy károkat okozva ezzel a kereskedőknek, akik az ilyen vasuti tolvajlások után elveszett árujuk értékéért rendszerint hiába pörlik a vasutigazgatóságot.

Az újabb vasuti tolvajlások ügyében a suboticei rendőrség a legerélyesebb nyomozást indította meg, amelynek már meg is van az eredménye. A rendőrségnek már sikerült lelepleznie azt a nagyrészt vasutasokból álló tolvajbandát, amely a legutóbbi vasuti betöréseket elkövette. A nyomozás egy-két napon belül befejezést nyer és addigra a betörések valamennyi tettese a rendőrség kezére kerül.

Egy topolyai szélhámos párisi kalandjai

Az expáter bünlajstroma

Párisból jelentik: A múlt hét elején a Sévres-utca 95. szám alatt lévő lazaris-tá kolostor előtt egy polgári ruhában lévő rendőrtisztviselő megállított egy benedek-rendi atyát, aki éppen kilépett a kolostorból.

— Bocsánat, tisztelendő atyám, — szólott hozzá — ugy-e ön magyar ember? A pap ránézett és méltóságosan mondotta:

— Nem, uram. Én Bédé benedekrendi atya vagyok és most a lazaris-ták vendégszeretét élvezem.

— Nem, uram, — válaszolta a rendőrtisztviselő — ön nem Bédé atya. Ön Baracs Géza, Topolyán született, 60 esztendő és sok bün terheli a lelkét. Ezenel letartóztatom.

A rendőrség megállapította, hogy Baracs Géza valóban Topolyán született, valóban ferencrendi szerzetes volt, de 26 esztendő korában nagy botrányok között kiugrott a reverendából. Ekkor kezdődött meg tarka-barka élete. Ausztriába, Németországba, majd innen Belgiumba utazott.

A háboru kitörése Franciaországban találta. Ekkor már Deltour-nak hívták. Peckben lakott egy német asszonynál három gyermekével. A francia rend-

örtség természetesen internál akarta az idegeneket, de kiderült, hogy Baracs a párisi hadbírósgat kinevezett tolmácsa. De itt is inkorrektusán érték rajta, letartóztatták és hadbírósgat elé állították. Egy évre ítelték el, amelyet kitöltött és azután koncentrációs táborba internálták. Itt sem maradt sokáig, mert francia internáltakért kicserélték. A hamisítások és a szélhámoságok egész sorát kellett elkövetnie, míg ez sikerült neki.

Münchenben könyvet adott ki. »Személyes párisi kalandjaim a háború alatt«. A könyvnek állítólag igen nagy sikere volt; a német kormány sokezer példányt a katonák között osztatott szét belőle.

A fegyverszünet megkötése után hónapokon át nem hallatott magáról. A francia hatóságok csak úgy vettek róla tudomást, hogy a jugoszláv követség útján Baracs Gézáé — az a német aszszony, akivel Párisban együtt élt, arra kérte a francia illetékes köröket, hogy elhunyt férje lefoglalt vagyonát adják ki.

— Minthogy Topolyát elszakították Magyarországtól, — ez volt többek között a kérvényben — ennek következtében boldogult férjem nem magyar többé, hanem szerb. Én is, a gyermek is szerb alattvalók vagyunk, s minthogy Szerbia nem volt ellenséges viszonyban Franciaországgal, remélem, hogy férjem hátrahagyott értékeit minél előbb megkapom.

Ez a kérvény hívta fel újból a rendőrség figyelmét Baracs Gézára. E nyomozás során állapították meg, hogy a lazaristák vendége azonos Baracs Gézával. A Bédé név voltaképpen a Baracs-Deltour név kezdőbetűiből van összerakva. De Baracs Géza most sem vesztette el lélekjelenlétét. A vizsgálóbíró előtt oly ügyesen védekezett, hogy a vizsgálóbíró szabadonbocsátotta.

HIREK

Tavaszi ég alatt

járjuk most bizakodva a februári utakat. Szívünk, amely lázas, figyelmes és ándító békékre-nevelt most érzéletes dalokra vágyik a langy-puha levegőben, mintha nem is a tél közepén volnánk, hanem március végét hujdosnánk egyre ébredő tavaszi nosztalgiában. A levegőben furcsa zajok keverednek, bolondos izgalom fűti a szemeket, a fáradt életek tükrét, a faluk megtévedten fölnessznek és kint a padkán a széles, felhős határból talár madarat les egy öreg magyar, akinek finom ösztöneiben fölszépül a diadalmas Nap imáddsa a legcsodásabb emberi magasságokig. Mert tavasz van — februárban, a farsang derekán — eltévedt, korai tavasz és ilyenkor még a szépségünket is ellelejtjük. Tegnap elvesztettük a szeretőnket, elsírtuk a vágyainkat, fáztunk, döderegtünk, jajongtunk — és ma — ma úgy érezzük, úgy hisszük, minden csatát megnyertünk, minden örömet elszerttünk, amit csak adtak, amit csak kaptunk régiéktől, régi napoktól — evoé! . . . Jó maguknak ilyenkor, de meleg a szavunk, de messzire szól a nótánk, mint éjszaka a lüty, amely végigszalad a csöndes vidéken — határtalanul. Ha elnézünk arra föl — az ég tükrére — olyan halk és szemérmes a szín, mint egy serdülő leányarcon, amelyet a titkok sejtelmé diszit föl. És a fák, — a kertek, a füvek milyen frissek, csodálatosok is ebben a februári időben, amely — ki tudja hogyan — meleg tenyerébe fogott most bennünket, embereket, akik majdnem elpártoltunk már a tavasztól . . .

— Pasic miniszterelnök a skopljei gyűlés fáradalmait pihen. Beogradból jelentik: Pasic miniszterelnök szombaton nem jelent meg hivatalában, mert még nem pihente ki a skopljei agitációs ut fáradalmait.

Csütörtökig aláírják a lausannei békét

A törökök a Mosul-kérdésben is engednek

A tengerszoros-bizottság pénteki ülése, amely csak két óráig tartott, ugylátszik, az utolsó tárgyalás volt Anglia és Oroszország között. Csicserin és lord Curzon élénk vitába keveredtek. Curzon kijelentette, hogy az orosz delegáció önmagát okolja, amiért nem vett részt a szövetséges szakértőknek a törökökkel folytatott tárgyalásain.

Ezután Csicserin felolvasott egy nyilatkozatot, melyben kijelentette, hogy a béketerv veszélyezteti Oroszország életérdekeit és biztonságát Ukrajnában és Georgiában és kényszeríti Oroszországot fegyverkezéssékel jelentékeny fokozására.

Lord Curzon ezután azzal a megjegyzéssel zárta be az ülést, hogy a milyen szívesen látták volna Oroszország aláírását a szerződésen, annyira távol vannak attól, hogy erre Oroszországot kényszeríteni akarják.

Engedékenyek a törökök

Lord Curzon pénteken több ízben találkozott Izmed pasával és még

este is tanácskozott vele. Az angol és a török delegátusok körében es-tére bizakodó lett a hangulat s általában az a fellogás, hogy Izmed pasá alá fogja írni a békeszerződést.

A pénteki tanácskozások során a török delegáció vezetője körülbelül husz pontra nézve módosításokat kívánt, amelyek főleg pénzügyi téren mozognak és az angolok azt mondják, hogy nem lesz nehéz a megegyezés. Ahhoz is ragaszkodik Izmed pasa, hogy Törökország erős hadsereget tarthasson Kelet-Tráciában, amit a francia kormány már régebben kilátásba helyezett. A Mosul-kérdésre nézve már nem olyan merev a török álláspont s van rá kilátás, hogy az angorai kormány bele fog törödni a népszövetség döntésébe. Számítanak rá, hogy a békekonferencia néhány nappal meghosszabbodik, mert a módosításokról még tárgyalni kell s valószínűleg csak

szerdán vagy csütörtökön kerülhet sor az aláírásra.

— Bácsmegeye főispánját felmentették állásától. Beogradból jelentik: A belügyminiszter Bugarszky Lázár bácsmegeyei és sombori főispánt állásától felmentette. A megyei főispáni teendők ellátásával Bács-Bodrogmegeye alispánját, a sombori főispáni hivatal vezetésével pedig Sombor város polgármesterét bízták meg mindaddig, míg a novisadi kerületi főispán a hivatalokat átveszi.

— A jugoszláviai szlovákok ajándéka Masaryknak. Novisadról jelentik: A SHS. királyságban élő szlovákok elhatározták, hogy háziipari készítményekből összeállított ajándéktárgyakat fognak Masaryk csehszlovák köztársasági elnöknek adni. Nagyrészt szövött árukat, törülközőket, asztalterítőket adnak erre a célra, amelyekbe beleszővik a község nevét és az évszámot. Az ajándékokat még ebben a hónapban egy küldöttség fogja Prágába vinni.

— Bulgár orvosok Novisadon. Novisadról jelentik, hogy hétfőn két bulgár orvos érkezik Stampar Andrija beogradi egészségügyminiszteri osztályfőnök s Jovanovics Milánnak, a beogradi egyetem orvosi fakultása tanárának kíséretében Novisadra, ahol meg fogják tekinteni az egészségügyi intézményeket. A vendégek tiszteletére hétfőn este egészségügyi előadás lesz a színházban.

— Proticsék vajdasági szervekedése. Novisadról jelentik: A novisadi Protics párt szerdai ülésén fogja meg-ejteni a párt vajdasági jelöléseit, aminek megtörténte után megkezdik a választási agitációt, amit a magyarságra is ki fognak terjeszteni. Az első választási népgyűlést február 11-ikén, vasárnap, Temerinben fogják megtartani.

— Megegyeztek a bulgáriai macedónok. Szófiából jelentik: A bulgáriai macedónok autonomista és bugarofil frakciói között megegyezés jött létre, amely alkalommal a macedonlakta területek számára alkotmánytervezetet dolgoztak ki.

— Egészségügyi egyezmény Bulgáriával. Beogradból jelentik: A közegészségügyi miniszterium már régebben felhívta a külügyminiszterium útján a bulgár kormányt, hogy küldje ki delegátusait Beogradba a Bulgáriával kötendő egészségügyi egyezmény megbeszélése céljából. A bulgár kormány dr. Kolonovot és dr. Mihajlovot delegálta, akik szombaton érkeztek Beogradba.

— Tászits bíró nem vesz részt a választást ellenőrző bizottságban. A Bácsmegeyei Napló szombati számában rámutatott arra az eddig még szokatlan jelenségre, hogy Tászits Alexander szuboticiai törvényszéki bíró nyilatkozatokat, még pedig egymással ellentétes nyilatkozatokat tett egy olyan ügyben, amelynek bírói eldöntése van rábizva. A bíró nyilatkozott arról, hogy joga van-e a január 6-ika után a névjegyzékbe felvett választóknak szavazniok. A Bácsmegeyei Napló vezércikke érdeklőségi kifogást tett a hírlapi nyilatkozatok alapján Tászits bíró ellen s fölkérte a szuboticiai törvényszék elnökét, hogy adminisztratív uton, új tanácsbeosztással honorálja a fennforgó aggályossági kifogást. Mint értesülünk, a törvényszék elnöke újra alakította ma a tanácsot, dr. Tászits bíró más beosztást kapott s nem vesz részt a választási névjegyzékek hitelesítési aktusában.

— Ujabb merénylet Szófiában. Beogradból jelentik, hogy a „Politika“ szófiái távirata szerint február 2-án merényletet kíséreltek meg Szófiában Bakalov Gyanka földművelésügyi miniszter ellen, azonban a terv végrehajtását egy tiszt megakadályozta.

— Eljegyzés. Maislis Emil, a Roszija Fonciér tisztviselője eljegyezte f. hó 4-én Fischer Erzsébet urleányt Topoláról. (Minden külön értesítés helyett).

— Borhéllystrájk Novisadon. Novisadról jelentik, hogy az ottani borbéllymunkások szombaton reggel sztrájkba léptek, mert a főnökök nem teljesítették béremelési követelésüket. Csupán négy üzletben folyik tovább is a munka, melyeknek tulajdonosai megadták a bérjavítást. A sztrájkoló 47 borbéllymunkás ideiglenes szövetkezeti műhelyt nyitott a közönség kiszolgálására.

— Halálozás. Messinger Zsigmond veliki-kikindai nagykereskedő, az izr. hitközségnek 15 éven át volt elnöke, Bécsben rövid szenvedés után meghalt. A halálhír Kikindán mély részvétet keltett. Messinger Zsigmond holttestét Kikindára hozzák.

— 60 millió a tisztviselők drágasági pótlékának felemelésére. Beogradból jelentik: A pénzügyminiszter a pénzügyi bizottságnak javaslatot tett, amelyben a dollárjelcsőn terhére 60 millió dinár megszavazását kérte az állami tisztviselők drágasági pótlékának felemelésére.

— A novisad-kerületi mérnök-egyesület közgyűlése Suboticán. Szombaton délután 3 órakor tartotta a jugoszláv mérnök- és építészegyesület novisadi kerülete harmadik évi rendes közgyűlését Suboticán, a városház közgyűlési termében. A gyűlésen a Vajdaság minden városából számos mérnök vett részt és mint vendég megjelent Pletikoszics András főispán és Jovanovics tábornok, hadosztályparancsnok is. A közgyűlésen Zsákics Milán novisadi főmérnök elnökölt. Este a mérnökegyesület fényesen sikerült táncmulatságot tartott a Nemzeti szálló és a Subotici Kereskedelmi Egyesület helyiségeiben. A táncmulatságot nívós kabaré-előadás előzte meg, melyen Dömötör Rózsika és Strassburger Izidorné zongorajátékával, Lányi Ernő művészi zongorakiséretével, Reitter Ilonka énekével, Fröhlich Ferenc mérnök hegedűjátékával, Petrovics Darinka, Steiner Dezsőné és Strass Leó mérnök előadásával aratott nagy sikert.

— Eljegyzés. Keller Juliskát Bezdánról eljegyezte Suhajda Béla hajóskapitány Pančevórol.

— Meg akart szökni a novisadi rablógyilkos. Novisadról jelentik: Mihajlevics Szvetozár, a múlt évi novisadi rablógyilkosságok egyik tettese szökést kísérelt meg a fogházból. Vizes kannájának peremét a kályhán kiélesítette és annak segítségével ki akarta vájni cellájának falát, a gerendába vágott réseket pedig kenyérbéllel tömte be. Szökési kísérlete miatt most láncra verve őrzik.

— Betörés Dubrovnikban. Dubrovnikból jelentik, hogy a Slovenska Banka ottani fiókjában betörők jártak, akik 100.000 dinár készpénzt és sok érték-papírt vittek el.

— A munkaidő szabályozása. Beogradból jelentik: Február 26-án a szociálpolitikai minisztériumban konferencia lesz, amelyen a munkaidő szabályozásáról tárgyalnak.

— Negyven autóbilt kapott Jugoszlávia. Beogradból jelentik: Németországból a jóvátelet számlájára a napokban 40 autóbilt érkezett. Az autóbiltokat Montenegró, Bosznia és Szerbia részére osztják szét.

— Nem cenzurázzák az Oroszországba küldött leveleket. Beogradból jelentik: A postaügyi miniszter rendeletet adott ki, amely szerint az Oroszországba küldött levelek nem esnek cenzura alá.

— Sever Božidar szabadságban. Hetekkel ezelőtt az egész sajtót bejárta az a hír, hogy Sever Božidart, az S. H. S. magyar határt kiigazító bizottság volt tagját a budapesti legfőbb hadbírósgat halálra ítélte. Sever Božidart még a múlt év júniusában tartóztatta le a magyar határőrség, amikor Dolnja-Lendavánál átlépte a határt. A vád szerint Sever a volt monarchia idejében antimilitarista propagandát fejtett ki, a világháború alatt pedig mint katonaszökevényt is körözték. A hivatalos vád valószínűségében azonban kevesen hisznek. A halálos ítélet nagy konsternációt keltett egész Prekomurjében, ami arra készítette a beogradi kormányt, hogy diplomáciai uton avatkozzék be az elítélt Sever Božidar érdekében. Amint most értesülünk, a beogradi kormány közbejárásának meg lett az eredménye, amennyiben a magyar kormány Severt — egy Bácskában elfogott magyar detektív ellenében — szabadonbocsátotta. Severt jelenleg egyik pesti szanatóriumban gyógykezelik, ahova a kiállott izgalomtól és az utolsó napokban rendezett éhségstrájkjától kimerülten szállították.

Mit szól hozzá?

— Kemál pasa megnősült. — Mint Szmirnából jelentik, a szőnyegen forgó nő egy csinos kis angorai macska.

— Politikai izgalmak egy szlovéniai bál miatt. Celjéből jelentik: A városban nagy izgalom uralkodik a szlovéniai német nemzeti vadász-egyesület bálja miatt, melyet csütörtökön este tartottak meg a celjei Union-szállodában. A jugoszláv nemzeti szervezetek és egyesületek azt követelték a tartományi kormánytól, hogy a mulatságot tiltsa be és ne engedjen a német nemzetiségeknek semmiféle működést kifejezni mindaddig, míg Karinthiában a jugoszlávok nemzetiségi akcióit megakadályozzák. A ljubljani hatóságok azonban nem teljesítették a nacionalisták kívánságát és a bálát engedélyezték. Mivel tüntetéstől tartottak, csendőrök szállták meg a városba vezető utakat és pályaudvarokat, akik a városba igyekvő szlovén nacionalista ifjakat feltartóztatták: Az Union szállodában a bál idején megerősített őrséget állítottak fel. Az intézkedések miatt Szlovéniában a szlovének között nagy a felháborodás Hribar tartományi főnök ellen.

Utlevélét 30 dinárért 24 óra alatt vizumozzuk. Szmatana, Pašičeva ul. Telefon 131. Habara utazási iroda.

— A csókai gazdatisztek bálja. A csókai uradalom gazdatiszti Lédere György földbirtokos védnöksége alatt bálát rendeztek. A táncmulatságot kabaré-előadás előzte meg, amelynek minden egyes száma kitűnően sikerült. A szereplői sok tapsot kaptak a hálás közönségtől. Az előadásban különösen kitűntek Feiler Karola, Fleischer Dodó, Heiszler Pirike, Heiszler Ági, Turzán Ilonka, Tábori Bözsi, Fleischer Rózsika, Berkovics Rózsika, Berkovics Irénke, Föthi Bába, Tábori Misi, Tábori Sanyi, Schwarzenbummer Leó, Nacs István, Traum József, Fleischer Sándor, Erdélyi László, Csoportkádizádé Mechmed Iszám bej, Gróf Dezső, Münsz Ferenc és Berkovics Imre. Nagy és nehéz munkát végeztek a rendezőség tagjai is. Feiler Antalné, Schneider József, Somogyi Imre tisztartó, Tábori Sándor számtartó, Feiler Antal intéző és Gróf Dezső gazdatiszt. A sikerült bál a reggeli órákban ért véget.

— Kitértették a budapesti mulatókból a rendőrtisztviselőket. Budapestről jelentik: A napokban egyik budapesti mulatóban néhány rendőrtisztviselő nagy botrányt rendezett és a szolgálatban levő rendőrfogalmazónak ellenszegültek. Ebből kifolyólag Marinovics rendőrfőkapitány a napokban bizalmas rendeletet fog kiadni, amelyben eltűnt a rendőrtisztviselőket az összes éjszakai mulatóhelyek látogatásától még akkor is, ha civilben volnának. Ettől függetlenül az ügyeletes rendőrtisztviselőknél el fogják tiltani a mulatóhelyeken a szeszfogyasztást.

Székrekedés. A budapesti nőorvosi klinika bizonyítványa tanúsítja, hogy a Ferenc József keserűvíz gyorsan, biztosan és fájdalom nélkül hat.

— Győztek a liberálisok a budapesti ügyvédi kamarában. Budapestről jelentik: Pénteken fejezték be a budapesti ügyvédi kamarában az új tisztikar megválasztását. A választást nagy harc előzte meg és több mint 2000 ügyvéd szavazott le. Győzött a nemzeti liberális és szövetkezett ügyvédek pártja, amely az összes tisztségeket és 44 választmányi tagságot kapott. Elnök Pap József, alelnök Baracs Marcell és Kövess Béla, főtitkár Popper Tódor lett. Az új ügyvédi gazdasági párt listájáról négy tag: Blaumer Mór eddigi főtitkár, Kiss Sándor, Rupert Rezső és Vámbéry Rusztem kerültek be a választmányba.

— A vršaci tanítóképző ünnepe. Az új vršaci tanítóképző f. évi január 27-én sikerült ünnepélyt rendezett, amelyen igen szép műsort mutattak be a növendékek. Az előadás keretében volt ének, szavalat és színelőadás. A kiválóan sikerült ünnepély dr. Zsiván Ivánovics képezői igazgató és Láza Bezenkovic házigazdák fáradozásának köszönhető. Ugyanezen napon a realgimnáziumban is volt ünnepély, este pedig kiválóan sikerült műsoros estély a »Srbia« szálló színháztermében.

Eljegyzés

Zürichből jelentik: Dr. Németh Márk (Berlin) és Lengyel Márka kisasszony (Varsó) eljegyezték egymást. A hír és a véglegény megerősítésre szorul.

— A cseh kommunistapárt első kongresszusa. Prágából jelentik: Szombaton vitották meg a cseh közfarsaság kommunistapártjának első kongresszusát. Muna megnyitó beszédében a többi között ezeket mondotta: Harcmódorunkat nem ellenfeleink fogják megszabni. Pártunk taktikáját mi magunk állapítjuk meg. Ez nem a puccsok és merényletek gyermekes taktikája, hanem a következő: A tömegek egységes frontja, a szakszervezetek összefogása, munkáskormány. Ettől nem engedjük magunkat eltéríteni.

— Az ausztriai kölcsön 93 százaléka biztosítva van. Párisból jelentik: A népszövetségi tanács pénteki nyilvános ülésén, amely Ausztria megsegítésével foglalkozott, Balfour az osztrák bizottság elnöke kijelentette, hogy az Ausztriának nyújtandó kölcsön 93 százaléka már fedezve van s a hátralévő 7 százalék előre láthatóan rövidesen fedezve lesz. Ezután egyhangúlag elfogadták Pospisil delegátusnak azt a javaslatát, amely szerint a népszövetségi tanács ajánlja, hogy Ausztriával a kereskedelmi szerződések megkötését siettesék.

A Sand kulturszakosztálya elkészült a f. hó 10-én megtartandó álarcosbál rendezésének munkálataival. Szébbnél-szebb álarcososok fogják felvonulni, a farsangi tréfák egész sorozata fogja élénké és kedvessé tenni a mulatságot. A rendezőség kéri a meghívottakat, hogy az érvényesítést már most eítsék meg mert a jelentkezők nagy száma miatt féltő, hogy az igazolványok kiállításában zavarok állhatnak elő. A kulturszakosztály elnöksége (Mayer Béla, Angol-Magyar Bank I. emelet) naponként d. e. 9—12 és d. u. 3—5 óráig a meghívottak rendelkezésére áll.

— Bör- és nemibetegnek Somborban rendel dr. Koralek lakásán (Weidinger-palota I. emelet) délelőtt 8—10 és délután 2—4 között. Salvarsan-oltások vérbaajosoknak.

Stílusos beállítású jelmezes és estélyi felvételek Reményi M. fotóművész fényképszalonjában, Rudičeva 4.

(*) Dr. Müller Károly Henrik, a budapesti egyetemi orr- és gége-klinika v. orvosa és a beogradi állami közkórház fül- és gégeosztályának vezetője négy éven át volt specialistája rendel orr-, száj-, torok és fülbetegeknek Beogradban Poenkareova ulica 29 sz. alatt 11-től 1-ig és 3-től 5-ig. Távbeszélő 990.

A fáraó hitvese. A ragyogó szépségű »Hindu siremlék« után a szezon legszebb, legpazarabb kiállítású filmóriása: »A fáraó hitvese« kerül bemutatásra. Ezt a filmremeket a magyar származású Lubitsch Ernő, Európa legjobb, legzenesebb rendezője rendezte. Minden jelenete gyönyörű! Az eddig soha nem tapasztalt bőkezűséggel és pénzáldozattal fölépített egyiptomi város láttára, úgy érezzük, mintha tényleg ott lennénk az egykori Nilus mellett, mintha hirtelen évezredek röplünk volna — vissza a múltba — a fáraók korába és mi is részt vennénk abban a küzdelemben, amely a szemünk előtt játszódik le. Lubitsch Ernő ebben a filmben az egyes jeleneteknél néha 5000 embert mozgattat. Ennek a filmnek minden jelenete a legképeletesebben van megcsinálva.

A szereplőkről, azok abszolút művészi játékáról, hasábotok kellene írni. De nem is volt még sohasem olyan film, amelyben a világ legjobb művészei közül egyszerre egy filmben letten lépnek fel. Emil Jannings, Lidia Salomanova, Paul Wegener, Harry Liedtke, Daginy Servais, Albert Bassermann, Fridrich Kühne; mind-mind olyan név, hogy teljesen elegendő egy is közülük, hogy egy filmnek meglegyen a nagy és osztatlan sikere.

A film eredetileg két részben készült; a Korzó Mozi rt. igazgatósága azonban óriási áldozatkészséggel egyszerre mutatja be mindkét részt. Így a film kissé hosszú lesz, miért is az igazgatóság nyomatékosan közli, hogy az előadások kezdete pontosan 4, fél 7 és fél 9 órakor van, miért is arra kéretnék a t. mozi látogatók, hogy az előadások kezdetén pontosan jelenjenek meg, mert az előadás megkezdése után az ajtók lezártnak és a nézőtérre csak a felvonás közötti időben lehet bemenni.

A film folyó hó 8—11-ig, csütörtöktől vasárnapig kerül vetítésre a Liffa Bioskopban.

SPORT

A Rapid szenzációs győzelme Barcelonában. A Rapid csapata, amely esztendőnk óta áll az osztrák futball élén, tegnap az FC Barcelona világhíres csapatával mérkőzött Barcelonában és 4 : 0 arányban győzött. Az MTK tudvalegőleg kétszer játszott az FC Barcelonával 0 : 0 arányban. Az FC Barcelona csapatát már évek óta nem verték meg ilyen nagy gólaránnyal.

Az U. T. E. győzelme Spanyolországban. Az U. T. E. — 30 néző előtt — gyorsra, precíz csatárjatekkal teljesen védekezésre szorította az erőszakos játékról híres FC Europa-csapatot és 4 : 1 arányú félidő után 7 : 1-re győzött. A gólokat Priboj (4) és Schaller (3) rugta.

A III. ker. T. V. E. boxversenye. A III. ker. T. V. E. boxversenyén öt külföldi és Ausztria legkiválóbb amatőrjei indultak, akik két győzelmet arattak, egy mérkőzés pedig eldöntetlenül végződött. Piskatschek (Grác) győzött Jakab (III. ker. T. V. E.) fölött. A másik győzelmet Ros, a másik gráci boxoló érte el, akinek ellenfele Czigány (III. ker. T. V. E.), a második menetben feladta a küzdelmet. A Worm (Bécs) és Horváth (Lapterjesztők) közötti meccs eldöntetlenül végződött. Máté (Lapterjesztők) értékes győzelmet aratott Schwartzert (Bécs) felett és Löwig (Lapterjesztők) is győzött a másik bécsi boxoló, Ahatz ellen. Adler (III. ker. T. V. E.) legyőzte Beregit (Lapterjesztők), míg Bernwaller (III. ker. T. V. E.) Schreiber (B. A. K.) fölött győzött.

TŐZSDE

Beograd, február 3. A tőzsde rendes szombati szünete.

Zagreb, február 3. A tőzsde rendes szombati szünete.

Novisadi terménytőzsde, február 3. Lanyha irányzat mellett az árak a valuta hullámzása folytán erősen ingadozó. Szombaton 33 vagon áru, nagyrészt tengeri került eladásra. Új tengeri 225 dinár, kenyérliszt 495 dinár, 6-os liszt 500 dinár, árpa 307.50 dinár, bab 390 dinár. Buzában, tészta és főzölsziben, valamint egyéb árukban nem jött létre kötés.

Zürich, február 3. Zárlat: Berlin 001.375 (00.1.375), Holland 209.50 (209), Nowyork 532.50 (533.75), London 24.85 (24.87), Páris 33.65 (31.80), Milánó 2567.50 (25.35), Prága 15.50 (15.22), Budapest 0.20.25 -0.20.25), Beograd 5.20 (5.05), Bukarest 2.45 (2.45), Varsó 0.0150 (00.1375), Bécs 000.7425 000.75.

Budapest, február 3. A devizaközpont jegyzései: Hollandi forint 1040—1075, Dnár 25—27, Márka 8—10, Lei 10.50—11.50, Angol font 12300—12600, Francia frank 163—173.

A pénteki és szombati tőzsdei magánforgalom irányzata szilárd volt és a kórtések mind a csütörtöki zárlatnál magasabb árfolyamon jöttek létre. Az előfordult árfolyamokról a következőket jelentik:

Salgó 79—80.000, Izzó 100—102.000, Schlick 15.200, Általános Köszén 208.000, Délcukor 152.000, Stummer 280.000, Magnezit 270.000, Ófa 42—43.000, Gumi 28.500, Kender 15.500, Urikány 40—45.000, Olaszbank 800, Hoffherr 12.500, Cukor 900.000, Ganz 1.900.000 (ex jog), Telefon 35.000, Nasici 132—135.000, Georgia 145.000, Viktória Butor 2500 korona.

Bécs, február 3. Államvasut 658.000, Déli vasut elsőbbségi 430.000, Rima 258.000, Salgó 1.690.000, Kóburg 190.000, Alpési 378.000, Krup 340.000.

Berlin, február 3. Bécs 5320 (tegnap 5550), Prága 1110 (1142), Hollandia 14.940 (15.600), London 177.400 (186.000), Newyork 38.000 (39.800), Brüsszel 2060 (2070), Milánó 1828 (1900), Páris 2856 (2390), Svájc 7145 (7450). Irányzat csendes.

VÁROSI JÓDOS
GYÓGYFÜRDŐ
NOVISAD

PENZIÓ RENDSZER
KITÜNŐ ELLÁTÁS ÉS SZOBÁK
ISZAPKEZELÉSEK, SÓSFÜRDŐK, HYDROTHERAPIA, RÖNTGEN-LABORATORIUM, KVARCLÁMPA, DIATHERMA ÉS VILLAMOS KEZELÉSEK. — ÁLLANDÓ FÜRDŐORVOS
NYITVA EGÉSZ ÉVBEN — TÉLIKURA

MINDENKI

nagy megerőltetés nélkül

heti 100 dináros

előleges törlesztésre szép, elegáns és olcsó

RUHÁT KAPHAT

csak forduljon bizalommal

NÁVAY ISTVÁN

uri szabó üzletébe, hol nagy választék van

tavaszi és nyári szövetekből

Subotica, Somborszki put

(Nagytemplom mögött) Dr. Kiss ügyvéd házában

Sjedinjene Krečane D. D. Zagreb, Beogovičeva ul. 3. Modern mészművek Očuran és Novimarmoran. Havi termelés 150 vagon elsőrendű darabos mész.

LEGJOBB FÉMTISZTÍTÓ A „ZETOL“

febr. 1-től
febr. 4-ig
csütörtöktől
vasárnapig

KÖRZŐ

VÉGZETES JÁTÉK

nagy dráma 5 fővonásban.

Főszereplők: Lotte Neumann, Bobby Dodd, Hanny Weise

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Állástkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkérdezőkhez válaszbélyeg mellékelendő.

Suche intelligentes deutsches (croatisches) Fräulein zu einem Kinde. Adr.: Administration. 830

Bognársegéd felvétetik — Bajski put 40, Subotica
Egy ügyes, jómegjelenésű kiszolgálóleány, szerb nyelvismerettel felvétetik a Zimányi cukrászdában.

Őrnálló butorasztalos-segéd-ek és frezérrel dolgozó gépmunkás azonnali belépésre kerestetik. Zsivov Rogozarszki, Vladetina ul. 13. Beograd. 813

Francia és német nyelvben, valamint zongora-oktatást ad tanárnő, aki a főgimnáziumban tanít. Cim a kiadóban. 826

Gebildete deutsche Erzieherin für 8 jährigen Knaben gesucht. Gute Bezahlung und Bedingungen. Dr. Karl Biró, Senta. 819

VÉTEL-ELADÁS

ZÁLOGINTÉZET

ékszerekre kölcsönt ad, a Adás-vétel. I., Bogovicev ulica 12 szám.

Vitrin keresek megvételre. Cim a kiadóban. 832

VAJJON?

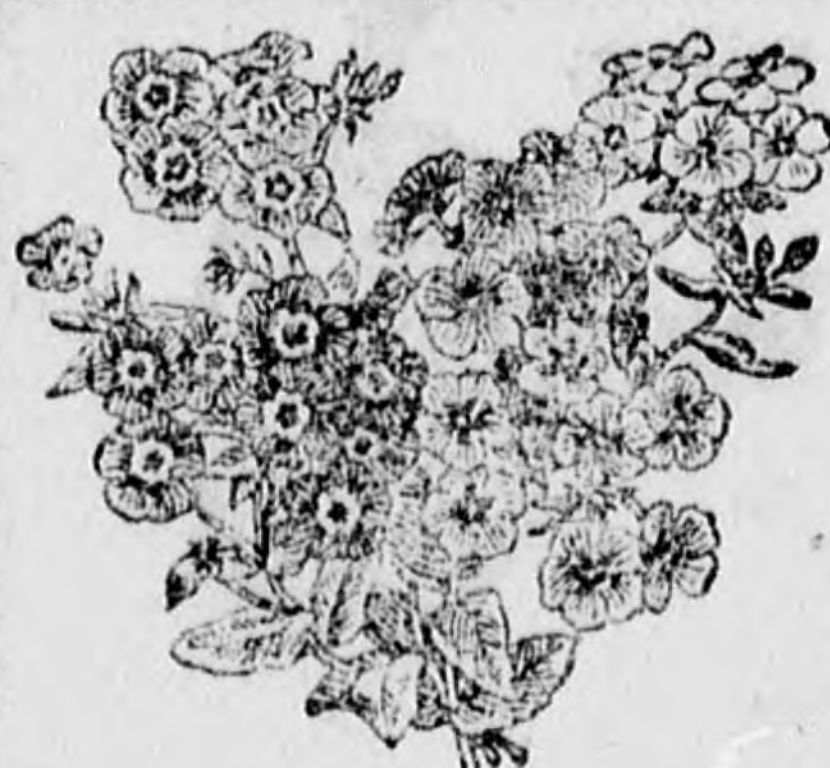
a borbélyok a maguk szakálára emelik az árakat?

Minden asszony, minden férfi ezt a márkát dicséri

Depot:

Prva Jugoslov. Kemična Fabrika Novisad.

Virág- és főzelékmagvak

szállítását megkezdtem
Balog Lina
virágkertészete
SZUBOTICA

Pázsitfa- és zöldágyag nagyban is kapható. Kérje 1923. évi k. postafelvezéskor

Darabárukat

külföldről és külföldre HETENKÉNTI GYŰJTŐKOCSIKBAN a legrövidebb idő alatt SZÁLLIT és ELVÁMOL, KÜLFÖLDI KÖLTÖZKÖDÉSEK vámkezelésénél interveniál

„VOJVODINA“ Nemzetközi Szállítmányozási Társaság
Szubotica, Wilsonova ulica 10. — Telefon 619 szám.

Lifka

febr. 1-től
febr. 4-ig
csütörtöktől
vasárnapig

ÉJFÉLI ŐRJÁRAT

nagy bűnügyi dráma 5 fővonásban

Főszereplő: MILTON ROSS.

Eladó üzemmagyobbítás miatt 1 darab 40 HP szívógázmotor és 1 darab 40 HP fekvő Diesel nyersolajmotor, 2 darab dupla Radiál-szita üzembem még megtekinthetők és egy 20-30 HP motorhoz való tartalék főtengely, 1 darab 220x475 mm. dupla Ganz hengerek, egy pár 36 köjázat, komplett, Kelemen-malom, Ada. 804

Egy modern teljes vendéglői berendezés inventárral, konyha, pince stb., berendezéssel együtt elköltözés miatt sürgősen eladó. Cim a kiadóban. 807

5 HP fekvő motor generátorral, esetleg anélkül is, lakatos-műhelyberendezés sűrűsre eladó. Horváth, Bajmok. 814

Jókarban tartott 60 darab asztal, 300 darab kerti székek jutányosan eladó. Ruffi András, Vršac, Kral Petar trg 20. 829

Eladó ház szabadkézből, szoba, konyha, speiz, veranda, sertésöl, pince. Azonnal beköltözhető. 52 ezer korona. Beszédes József, III., Moskovska ulica 37. 817

Eladó egy szélmalombereendezés, tető, vitorlák, 3 pár kő és a hozzá való felszerelés. Megtekinthető üzembem Staribecsen, ifjú Nagy Jánosnál. 821

Elköltözés miatt egy jömeneteli fodrászüzlet eladó. Cim a kiadóban. 825

Egy izléses női jelmez eladó. Cim a kiadóban. 822

Zongora, jókarban levő, rövid vagy pianino, megvételre vagy bérbre kerestetik. Ajánlatok telefon 62.

Nagyközségben, Subotica, hoz közel, 35 éves, kitűnő meneteli vegyeskereskedés, sajtgyárral, teljes berendezéssel, valóságos aranybánya, visszavonulás miatt, eladó. Bővebbet Löbl ügynök, Városi kávéház Subotica. 768

Gyepszén, cca 100 mtm., elsőrendű minőségű, eladó. Bővebbet szakaszmérnökség, Kanak, Bánát. Telefon 1. 661

ARANYAT, BRILLIANST, drágaköveket legmagasabb árrban veszek. Órákat és ékszereket legszakszerűbben javítok és legolcsóbban árusítok. Friedmann Dezső órák és ékszerész Subotica, Alexandrova ul. Állami tisztviselőknek javításoknál 20 százalék engedmény. 6086

»Gasse«, amerikai, 80 HP, eredeti gyári magánjáró gőzlokomobil, magyar állami, 10 HP cséplő, 1922. tős gyártmány, van hozzá 10 vasu ekeocsli, bódé és teljes szerszám. Jovan Manić, Senta, Bogaras. 736

Jókarban lévő családi ház három szobás lakással olcsón eladó. Felvilágosítást ad Weisberger ékszerész, Rudič-ulica. 757

Ház, 700 négyszögöl tellekkel, nagy magtárral, alatta kétszáz sertésnek fekvő és görével, eladó. Majšanski vinogradi 126, »Primarius« gyár mellett. 711

Szép világos hálószoba-butor helyszűke miatt sürgősen eladó. Pašić-ulica 11, vendéglő. Ugyanott két ágy éjjeli szekrényekkel igen jutányosan. 753

HULLADÉKÉRT PÉNZT. Legmagasabb napon veszünk vörös, sárgaré, ólom, horganyt, öntött vas-hulladékot Megyanszky és Társa vaskereskedők Subotica (a városház átellenében. Telefon 360. 6028

Két szoba butor és egy gyalupad eladó. Cim: Ostojičeva ulica 33. 780

Ház nagy telekkel jutányosan áron eladó, azonnal átvehető. VI., Stipe Gričaulica 43. 738

Eladó szibériai finom szőrmebunda. Karadžičeva 19. Megtekinthető d. e. 8-10. ig és délután 5-7-ig. Az udvarban az orosznál. 843

Modern és használt tiszta háló- és ebédlőberendezés, nagy tükrök, festmények, előszoba fal tükrökkel, seilyem-damaszt függöny 3 ablakra, mosdó, íróasztal, jégsekrény, kinaezüst tárgyak eladók. Lángné, Agina ulica 11. 839

Nagyobb szabású kézi gyótytár, nagy szekrény-nyel, edényzettel, mérlegekkel eladó. Dr. Szegő, Temerin. 836

Jakabcsic-telepen 8-as sz. kis lakóház: szoba, konyha, Striko kertje sarkán, eladó. Értekezni ugyanott, Beszédes Erzsébet tulajdonosnál. 836

Hofherr-gyártmányú lánccos magánjáró, 8-as lokomobil, hozzá 8-as Shultevort cséplő teljes felszereléssel. Egy 15-ös motorhoz való gázgenerátor eladó. Vágó Pál, Stara-Kaniža. 676

Ótjázatu nyersolaj-motor-malom, hét községnek, sok tanyának, egyedül álló malma, ur. és munkás-lakásokkal, önfolyó ártézikuttal más elfoglaltság miatt 350.000 dinárért el-

KÜLÖNFÉLE

LAKAST egy vagy két szobást, butorral vagy anélkül keres a Főter közelében gyermektelen házaspár. Cim a kiadóban.

LEVELEZÉS

Házasság céljából melyik idősebb lány vagy gyermektelen özvegy volna hajlandó 20 hold gazdaságba férjhez menni 35 éves özvegy emberhez; csakis jobb módú iparos vagy polgári családból való nők irjanak. Szakmám géplakatos, mechanikus. »Szolid, barna« jellegre a kiadó továbbít. 630

30 éves, ref. vallású, válófélben levő vidéki kereskedő, kinek saját üzlete és mintegy másfél millió korona értékű vagyon van, ismeretség hiányában házasság céljából ez uton megismerkedne feltétlenül tisztességes hozzá illő fiatal özvegyvel vagy leánnyal. Lehetőleg fényképes, teljes című ajánlatot e lap kiadóhivatala »Egyedül vagyok« jelleg alatt továbbít. 726

Antoninus és Hellogabalus. A második is rendelkezésre áll. Michelle. 834

FOGLALKOZÁS

Egy elsőrendű szakácsnő azonnalra kerestetik az Oficirski domban. 796

Deutsche Erzieherin sucht stelle zu kleineren Kindern. Zuschriften an die Administration. 784

Gyakorlott gépirótot és munkaképes nyugalmazott urat pénztárnoknak alkalmazunk. Weitzenfeld és Társa.

Mérlegképes könyvelő, önálló levelező, állást keres. Cim a kiadóban. 749

Házvezetőnőnek magányos urhoz ajánlkozik egyedülálló urleány. Ajánlatokat »618« jellegre a kiadóba kér. 718

Jó magaviseletű, fiatal szoptatós-dada ajánlkozik nagyobb urházhhoz. Megkeresések »Dada« jellegre staribeceji postahivatalba küldendők. 732

Fűzémhez esztergályos, gépmunkás és motorkezelő kerestetik. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével Pa. és játékarúgyár, Stara Kanjiža címre intézendők. 625

Szóló és pincekezelő, 24 éves, nagy gyakorlattal rendelkezik, nő, családost, iskolázott. Állást keres 1923. április elséjére vagy bármikor belépésre. Európai és oltványzöllök, valamint borkezelésben járatos. Szívog megkeresést kér Szarvas Ferenccé Novi-Beceji. 810

Borbély-segéd, csakis jobb munkás, azonnali belépést. Engl József fodrász. Vel. Kikinda. 707

Itésnek felvétetik egy nagyobb és jobb forgalmu vendéglőbe egy szakavatott és kaucióképes, megbízható házaspár. Malu. sev. Iróda. 845

Cukrász-segéd, fiatal, állást keres. Cim Radacsics János Pancsevo, Kraljeviča Djordja ulica 52. 754

Azstalos-segéd felvétetik állandó munkára, Szekeres és Társa épület- és műbutorasztalos, Džombolj. 6 805

Egy fiu 2-4 középiskolával tanocnak felvétetik. Weiszberger ékszerész. 808

Boltiszolga azonnali felvétetik Stern Adolf varrógépkereskedésben. 831

Kifutót 15 éven felül felvezeték azonnali belépésre. Kramer Antal és Társa. 777

Fogtechnikus állást keres jó külföldi bizonyítványokkal. Ajánlatok a kiadóba kéretnek. 767

Vaskereskedősegéd, német és szerb nyelvismerettel, azonnali belépésre kerestetik. — Ajánlatok Sschmolka hirdetőbe Novisad. 666

Egy jobb kádár-segéd vegyes munkára teljes ellátással felvétetik. Heizer kádár, Topola, Bácska. 564

Urasági inast keresek jó bizonyítványokkal. Ajánlatok a kiadóba küldendők. 632

6000-8000 korona havi jövedelem. Fuvarlevek összegyűjtésére helyképviselők kerestetnek. Fix és magas jutalék. R. Tomić Beograd, Karadjovdjeva 71. 603

Cserépkályha szakmában jártas munkások kerestetnek. Farkas József, Džombolj. 593

Fűszerkereskedősegéd, fiatal, négy középiskolát végzett, állást keres. Cim a kiadóban. 709

Faesztergályosok állandó munkára felvétetnek a Vujković J. és Társa fa-megmunkáló-gyárban, Subotica. 752

Jobb leányt, ki a háztartás minden ágában segédkezik, két éves kislányom mellé azonnal felveszek. Cim a kiadóban. 782

Szoptatós dadának ajánlkozom. Lakásom: Travnička ulica 3, Subotica. 837

Egy tisztességes magányos özvegyasszony szakácsnőnek ajánlkozik magányos urhoz vagy kisebb tagu ur családdhoz vidékre is megy. Szíves megkeresés levélben Szegedi szőlők 73. 818

Hisztéria

Irtá: Vég Lajos dr.

A társadalom mai strukturája szerint az egész gazdasági értékének mértékét annak hitelképessége adja. Más mérő eszköz nincs. Az egyén gazdasági erejének ez az egyedüli nyilvántartási módja; azt mások is csak e szempontból értékelik. Ha ő más eszközökkel akar terjeszkedni, ha ő kereskedelmi, ha — uram bocsáss — verekedni akar, akkor a törvény rákoppint. Nemcsak az in integrum restitutioa kötelezi, hanem meg is bünteti. Tehát fizikai hatalmi eszközökkel már nem terjeszkedhetik. Legfeljebb privát, de költséges mulatságként élhet vele.

Az államnak gazdasági értékét ma pregnansul a valutája fejezi ki. Itélet ez az állam gazdasági erejére, hitelképességére vonatkozóan. Az érdekelt idegent nem igen lehet ebben az ítélkezésében megtéveszteni. Láttuk, hogy az erre irányult praktikák kérészetűek voltak. Sőt a visszahatás rendszerint annál erősebb volt.

Az államnak azonban nemcsak gazdasági eszközök, hanem hatalmiak is rendelkezésére állanak. Őt a törvény ebben nem feszélyezi. Ha az állam gazdasági érdekeit vagy más, avult ideológián alapuló jogait kiterjeszteni kívánja, az erőszak eszközeihez is nyulhat. Olyan orgánus, amely őt ebben hatályosan megakadályozhatná, ma még nincs. Megpróbálták e század hajnalán az európai államok, hogy »hatalmi egyensúly« cégére alatt egy ily szervezet létesítsenek. De láttuk, hogy ez sikerre nem vezetett. Sőt, végső eredményben kiterjedtebb tette a veszedelmet.

A Iemult fegyveres háború és a most folyamatos fegyveres béke azonban minden kételkedést kizáróan bizonyította, hogy az erőszak politikája az államokra sem jó üzlet. A győztesnek sem! Ezt ma már sokan tudják, de távolról sem elegenden. Különösen kormánykörökbe nem tud beszivárogni ez a tudat. Nem volna hálátlan feladat ennek a

sajátszerű tünetnek, mint társadalmi betegségnek a feltáráásával módszeresen foglalkozni. De erről majd máskor.

Most csak azt a tény akariuk konstatálni, hogy a győztes államok tulnyomó részének a valutája beteg. Némelyiké súlyosan beteg. A győzelmek mérve ugyiszólván fordított arányban áll a valuta mérvével.

A változatos és néha nem minden komikum nélküli demarsok időszakos sorrendben követik egymást. Mindegyiknek sikere van. A valuta zuhan. Mi ennek az oka? Bizonyára sok, mert rendszerint nem egy ok hozza létre az eredményeket. Ezek között bizonyára nem utolsó az az erőszakos magatartás, amely az államok életében ma járványszerű. Ez egy betegség, amely a hisztériának minden ismervét magán viseli. Bármilyen furesán hangzik, ki kell mondanunk, hogy az államok ma, kevés kivétellel, hisztérikusok.

Egy pénz- és földnélküli János el akarja a trónját foglalni — persze előkészület nélkül, fegyveres erő híján és ime, két állam nyakra-főre mozgósít. És mire ráeszmél, hogy tulajdonképp nincs és nem is volt veszedelem, néhány száz millió el van költve. Néhány, részben szesz-től, részben más gőztől kótyagos egyenruhás egymásra puskáz és egy tekintélyes, tulerős békelétszámmal rendelkező állam mozgósít. Az ár ismét néhány száz millió. Egy preláus, egy megnyomorított államocska koldus kancellárja meglátogat egy szomszédos »baj«-társát és egy csomó állam diplomatai ideg-göröcsökben futkosnak egymáshoz, segítségért jajveszékelve. És így tovább.

Mi ez más, mint hisztéria!? Báj nélkül szűkölködő dámák kórsága. Ezeknél is baj, de förtelmes veszedelem, ha az államférfiakat teszi csuffá. Hisz azelőtt is tapasztalható volt a nehézipar mozgolódása, rablókalandok előestéjén bizonyos idegesség az államok életében, de ezt egyes koteriák kaján gazdasági érdekeivel, ha menteni nem is, de indokolni lehetett. A mai, hisztériáiig fokozott, idegbántalomnak sem mentsége, sem indoka nincs.

Az idegbeteg ember megbízhatat-

lan, mert cselekedetei kiszámíthatlanok. Hitelképessége korlátozottabb. Ezen gazdasági törvény alól az állam sem vonhatja ki magát. Sőt, arra való tekintettel, hogy az állam mozgási képessége fokozottabb, mint az egyesé, még nagyobb óvatosságra és bizalmatlanságra készíteti az érdekelt idegent. A zürichi lázmérő ennek frappáns bizonyítéka.

Ha tehát akariuk, hogy a pénzünk vásárlóereje nagyobb legyen, amint hogy ezt minden állam akarja, akkor akarnunk kell a többek közt egészséges idegvezetéseket is. Az állam idegrendszerét a parlament és

a kormány alkotja. Ezekre a néprendszerint kevés befolyást gyakorolhat. Csak lusztrumonként szólhat bele a nép a sorsába. Most állunk egy ilyen lusztrum küszöbén. A választói törvény szerencsés kézzel lett megcsinálva. A titkossága tökéletes. Tehát mindenki szabadon határozhat. Ama sokak közül választhat, akiről tudja, hogy már belátják, hogy az erőszak politikája káros reám és reád is. És ha nyugodt idegzetű, belátásos és megértő képviselőket küld sorsa intézésére, akkor már nagy utat tettünk az anynyira hiányzó konszolidáció felé.

Bolyongás régi utcákon

Beeskereki emlékek

II.

Bocsásson meg mindenki ezekért az unalmasságokért, mit érdeklik az embereket, hogy valaki hazamegy és lényegtelen emlékeket hoz magával vissza kakaskukorékuláskor? Nem is kívánok én mást, mint találkozás régi lélekkel, akikkel együtt borongtunk el a példátlan boldog, nyugtalanságmentes napokban, akiknek a szíve talán megdobban most is, hogy hozzájuk szölok a nagy messzeségből. Megvannak-e mind, merre széledtek? — azt se tudom biztosan mindenikről. De ott ülök a színházban, egyetlen előadást sem mulasztanék el s *Dankulov* Péterrel esztétizálók, aki jobb rendező volt minden hivatásos rendezőnél. Csak *Kupuszárovcics* Jenő a titkos ellenfele, ellenben ő szerelmes szerepekben amatőröködik, míg Péter bácsi a legjobb cigány s még a hivatalban is, ahol a számvetőség aktáit böngészi, minden betűvetése olyan precíz, mint egy színelőadás.

Linder Róbert abbé-alakja halad el előttem, selyem a csatos félcipője, selyem a reverendója, a piarista-gimnázium udvarán pedig fiatal papok néznek lefelé, a folyóra, akik a lombos, fás tulsó partot látják, talán az elzáró határt, talán a végtelenséget.

Az iskola előtt áll a próta alacsony kocsija. A feledhetetlenül kedves

őreg ur, *Pánics* Ljubomir, külön szerbnnyelvű kurzust rendez nekünk, csak ingyen, szíveségből.

— Tanuljátok meg, gyerekek, a hazai nyelveket előbb, azokét, akikkel együtt élünk. A franciára ráérték azután is.

Nem igaz, hogy csak a mai diák komisz, az volt a régi is. Már a harmadik óráról megszöktünk. De mikor olyan nagy passzió az uccán játszani a próta lovával! Elaggott volt a jámbor, félszemére vak és egyre bolygatta a fejét.

— Szantár-e a Vukatic Stévo? — kérdeztük.

A ló igent intett és mi nem tudtunk hova lenni a derűtségtől.

Kiszeldk tanár ur már megint pikkert kötött rám, pedig akármint mond, én beszélek tisztább magyarsággal, nem ő. A németet érti, szó sincs róla, viszont azt én nem állhatom ki. De a magyart! Engedelmet, *Kis* Sándor azt mondja, nekem van a legjobb nyelvérzékem, pedig ő csak tudja, hiszen piarista, vele fordittatja az Akadémia Terentius, azonfelül szegvári születés, ott pedig csak tiszta magyarsággal beszélnek.

... Hát diskurálunk most is gyakorta. Én vagyok a ministránsa, mikor misét mond, hozzá járok gyönni s neki valom be hogy elcsentem a könyvei közül *Dóczy* csókját.

Régi írók

Irtá: Baedeker

VAJDA JÁNOS

VI.

Még egyszer visszatérek Vajda János ama boldog korszakára, amikor a könyveit — ha nem is olvasta, de — vásárolta a közönség.

A kedélyhangulata ebben az időben változó, — hol keveset remélt, hol meg túlságosan sokat, mint a szerelmes lány vagy fiú, *himmelhochjauchzend* vagy *zum Tode betäubt*, aszerint, hogy irt-e vagy beszélt a ránézve oly fontos témáról. Ha irt: akkor aggódott, ha beszélt: a sikert biztosra vette.

A személyes érintkezésben e hónapok alatt bizakodó, reménykedő, majdnem dicsekvő volt, míg a leveleiben skrupulizált, elégedetlenkedett és panaszkodott. Vajda egyáltalában nem volt kellemes levélíró s e tekintetben ugyancsak nem hasonlított Tóth Bélához, akinek hozzáam intézett három pompás episztoláját a *Detre* János kitűnő barátom érdekes kommentárjával közölte karácsonykor a Bácsmegeyi Napló. Tóth Béla minden egyes magánlevele egy-egy finoman kidolgozott írásmű, amely szinte kívánczok nyomdafesték után, — ambícióval szerkesztett levelek ezek, amelyek büszkékké tehetik azokat, akikhez intézték. Az *Esti* Levelek szerzője megtisztelte a barátait (és önmagát) azzal, hogy nem irt hozzájuk pongyolábban mint a nagy közönséghez s a privátlevelekbe éppen úgy

belefejtette a maga egész írói művészetét, mint ha nagy honoráriumért alkotná remekbe őket. . . . Nem így Vajda János. Ő a levelezését pongyolán intézi; hiszen ez magánügy, amelyhez a-cimzettelen kívül senkinek sincs köze, — gondolhatta Vajda, aki a prózában különben is távolról se volt olyan erős, mint a verseiben, amiben nagyon hasonlított Petőfihez. De azért a levelei különösen jellemzők, sokkal inkább, mint a Tóth Béláéi, éppen, mert ez utóbbi ötvösművészettel alkotta meg az övét Vajda pedig azon pongyolán dobta papírra őket, ahogy a pillanat diktálta. Abból a 40—50 levélből, amely előttem fekszik, nemcsak *Scheermann*, aki az írásból következtet, konstruálhatná meg a Vajda János érdekes jellemét, de a pszichológus is megkapná a tartalmukból az *igazi* és az *egész* Vajdát. Mert ez az őszinte ember és nyiltszívű poéta, amikor levelet ír, nem ismer se konvenciót, se álszemérmert, — nem palástol semmit és elárul mindent.

Lehet, hogy a levelei azért voltak tele aggsággal a mozgalom sikerével szemben, mert nagyobb agilitást akart kíváltani a hibeiből, de valószínű, hogy ez csak a töprenkedő természetéből eredő rágódás volt, amely őt teljes életében mindig izgatta s amellyel másokat is nyugtalanított.

Egyszer pl. így ír:

Méltóztassék ezen előf. ivekkel belátása szerint cselekedni. Amint az eddigi eredményt a lapokból láthatja, illetőleg nem láthatja, az a várakozások mö-

gött marad, messzebb mint gondoltuk.

Máskor meg:

Hogy eddig nagyobb siker nincs, annak legfőbb oka az én éhletelenségem. . . . Azt hiszem, hogy sok végzetes körülmény — fagy, azután szárazság, végre a Janszky-ügy — káromra voltak. De majd talán mégis föllendül a részvét az utolsó napokban.

Semmi se lehet jellemzőbb a kitűnő költő ösnaivitására, mint a fagyának s az azt követő szárazságnak tulajdonítani a »részvét« hiányát, amellyel az előfizetési ivekét a publikum fogadta. Négy forintokról volt szó akkor s nem hiszem, hogy azért, mert fagy volt — még ha ezt az istencsapását szárazság követte is —, kevésbbé keltek a könyvek s hogy a legagráriusabb magyar is azért huzódzott volna a Vajda-mozgalomtól, mert a fagy tönkretette a vetését. Nem, ilyen kifogásokra nem szorul a közönség, ha nem akar olvasni. . . . De még furább a hivatkozás a Janszky-esetre, mint könyvvásárlást gátló körülményre. Ez már a politikát szerető embernek a mentalitásából fakad, amely szereti az ügyét az országos dolgokkal kapcsolatba hozni s személyét a politikai élet homlokterében látni.

Azoknak a kedvéért, akik már nem emlékeznek az akkor — 1886-ban — nagy port fölvert afférre, vagy nem is hallottak soha róla, röviden elmondom az esetet, amelyről Vajda a versei kelendőségét féltette s amely abból állott, hogy egy Janszky nevű osztrák vezérőrnagy a mondott év májusában Budavára visszavivásának az évfordulóján, azt

a boldogot követte el, hogy a budaf temetőben tüntetően megkoszorozta Hentzi tábornok sírját s azt a másik boldonságot is, hogy a köréje csoportosult tiszteknek, mint a nemes kötelelességteljesítés és a katonai erények mintaképet magasztalta Hentzit, azt a gvilólt generálist, akinek az emlékszobrá különben is állandóan szálka volt a magyarok szemében. Nagy botrány lett ebből. Interpellációk a tisztelt Házban, macskazene Janszkynek (amelyet az egyetemi ifjuság rendezett a függetlenségi párt támogatásával s a kormánypárt titkolt helyeslésevel), ablakbeverés a vezérőrnagy urnáj, stb. Tisza Kálmán miniszterelnök ekkor állott hatalmának a tetőpontján s az interpellációkra szokatlannul »snajdig« felelt s a magas katonai méltóságok s az udvari körök nagy ámulatára helytelennek és tapintatlannak nyilvánította Janszky eljárását. Ez a válasz meg Bécsben keltett kinos szenzációt. Megszóllalt Albrecht főherceg is, aki természetesen nem a Tisza pártjára állt s merev katonai kaiserlich-königlich álláspontra helyezkedett, amire meg Falk Miksa irt a *Pester Lloyd*-ban fulminans vezércikket olyan hangon, aminőt — még akkor — nem szoktak meg a főhercegek. Olvasvalamit szalajtott ki a tollán a kitűnő publicista, hogy »az őreg már csak lármát tud csapni, de Ártani nem«. Persze Falkot arra kényszerítették, hogy a támadását »kimagyarázza«, és Janszkyt időközben soron kívül előléptették, de azért az affér végül mégis a magyar álláspontnak és Tisza Kálmánnak a teljes győzelmé-

— Imádkozol három miatyánkot, három üdvözlégyet, a könyvet pedig visszahozod, ámen, — mondja a penitenciát.

Imhol megy ni, Lauka Guszti bácsi, akit koszorús költőnek titulálnak ünnepi alkalmakkor, bár valamennyi ezüst koszoruját rég zálogba rakta, nyomban a bizonytalan terminusokban elérkező, de mindig kerek számot jelentő jubileumok után. Most hordta szét az újságokat, amikre ő veszi föl január elsején az előfizetést egész évre. Megvásárolni aztán példányonként szokta. Rósa Ignác fűszerüzletében telepedik meg, elozsonnál egy forintot is — közben csevegnek. Náci bácsi a város legszomorúbb embere, időnkint »Gondolatok«-at közöl tollából a Képes Családi Lapok. Laura bírálja most felül azokat, szívesen is helyesel, főleg ha valami ritka delikateszt talált a szegény.

Morvay Gyozó legalább husz esztendeje elveszett az életéből, nem értem a verseit, annál jobban érdekel Tószegi Endre. Joggyakornok vagy jegyző a törvényeséken, de sosem járhatok az uccán anélkül, hogy ne találkozzam vele. Az lesz gyermekem benyomása, hogy ez a pálya szoros összefüggésben áll a sétával. Bizonyára a bűnösöket lesi, aztán jelentést tesz róluk. Pesti lap is közli a verseit, igazi tehetség, — Istenem, hol van, mi lett belőle.

Seregestől tudolnak felém a torontáli regénytémák; ahogy haladok az időben, egyre többet értek meg, tónpa szürkeségek olvadnak színek-ké. Néhány szépség elmosódhatlanul vésődött a kis gyermek lelkébe, például a Pálfi-lánycok, akikből Steinbachné és Karatturné lesz később, a fűneményes Bobor - kisasszonyok, aztán a Popovics-Pécsi-hölgyek ragyogása épp olyan örökök, mint ahogy nem lehet elfelejteni egy régi téli fametszetet. Havas alkonyatban nyitva a katolikus templom ajtaja, egy filigrán babát kísér egy gyönyörű szál ember: Bottka Bélának van az esküvője.

Rónay Jenő százestendős vadászkalapival a fején igyekszik a cukrászda felé, szegény Weisz Izidor-nak (el ne feledjük: a Ferenc József-rend lovagja), alig van haszna az üzletéből, egyre Rónayt lesi

s messziről szalad eléje:

— Szervusz, kedves Jenő barátom!

Streitmann Antal a torontáli szönyegeknek csinál nemzetközi propagandát s festőművészi sikerekről álmodozik, de minden álmát eltemeti a mindennapi megélhetés gondja. Mikor észreveszi, hogy sem kedvem, sem tehetségem a rajzhoz, óra alatt — míg a többiek munkában vannak — elvisz az utolsó padhoz és ott mesél a firenceiek művészetéről, Róma kulturájáról. Közben azt mondja:

A sajkások

Irla: Gonda László hajóskapitány

Legutóbb a Bácsmegyei Naplóban cikket olvastam a sajkási magyarokról. Azt hiszem, a lap olvasói között sokan lesznek, akiket érdekel, hogy tulajdonképpen kik és mik azok a sajkások, honnan ered elnevezésük és kik voltak elődeik. Szolgálatot vélek tehát a lap olvasóinak tenni, ha e kérdéseket történelmi alapon megvilágítom.

A sajkások, vagy amint őket eredetileg nevezték: »sajkások«, királyi hajónép voltak, kik nevüket a sajka nevű dunai hadihajóktól kapták. A sajka elnevezést a dunai hadihajókra történelemszink s így különösen Istvánfi állítása szerint a törökök alkalmazták. Állítólag ők azokat a dunai hadihajókat, melyeket azelőtt naszádoknak hívtak, nevezték el sajká-nak. Istvánfi Ferdinánd király 1566. évi hajóhadáról ugyanis a következőket írja: »Classis e duodecim biremibus a partee Ferdinando relicta, quibus fere piratae in mari velocitatis ac agilitatis causa utuntur, ac celocibus quas nos Nasadas, turcae Saicas vocant, XXX constabat...« — A XVI. század végén már a magyarok is sajkának nevezik a dunai hadihajókat, amint az Esztergom 1594-iki ostromának leírásánál olvashatjuk: »Aderant biremes quoque et supra has 25 navigia eiusdem formae, sed paulo minora, quae nostri Nasadas aut Saicas vocant.« — Ugyanez időből van egy verses történet az Béla királyról és az Bankó leányáról való 1570. évi szép histó-

ria, melyben Bankó leánya a király elől tréfálkozva menekül s a király üldözöbe veszi:

— Erigy, fiam, rendezt ezt a váltótomat. Ót forintot törlesztek. A bankban pedig megszólal a bicegő, elpusztíthatlan kedvű Rolveth igazgató:

— A tanár ur nyilván bugyellárisra hágott.

Kézdi-Kovács László már bátrabb, nem fél úgy az élettől. Otthagyja a vármegye árvapénztárát s nekivág Budapestnek. Valamikor csak el kell kezdeni. Aztán fölfedez egy nyírárdót s azt aknázza ki. (Ugyanazokat a fákat a valóságban ha annyiszor adták volna el, micsoda uzsora!)

Utána, utána, vitézek! utána! Nagy szép folyó sajkán sietnek utána.

A sajka elnevezést ezeknél előbb seholsem találjuk, ugyszintén keletkezésének magyarázatát sem.

Ezek a sajkák a mai hajókhöz természetesen alig hasonlítotak. A sajkák felül egészen nyitott, fából készült, többnyire feketére festett, hegyes orru hajók voltak. A hajó elején sátor volt az ágyuk és a löszer részére, hátul pedig a parancsnok és a kormányos részére, a két sátor között húzódtak az evezősök padjai s a katonák helye. A hajó közepén vitorlával felszerelt magas árboc volt. — Voltak egész, feles és negyeddes sajkák. Az egész sajkákon 36 evezős és 10 ágyu, a feleseken 20 evezős és 4 ágyu, a negyeddeseken 10 evezős és egy ágyu volt. Egy egész sajka hossza rendszeren 75—80 láb, szélessége 14—15 láb és naponként 12 mérföldnyi utat tettek vele vízfolyás ellen.

E sajkák személyzete voltak a sajkások, kik részben szerbek és egyéb szlávok, részben pedig magyarok voltak. Egy részüket Komárom, Esztergom és Győr vidékéről, ahol régi naszádos-telepek voltak, telepítették le Mária Terézia idejében a Duna, a Tisza és a régi római sáncdombok közötti vidékre.

vel végződött, aki olyan legfelsőbb kéziratot eszközölt ki az uralkodótól, amely fényes elégtételt szolgáltatott a megbántott magyar közvéleménynek.

Ezt az esetet, amely különben a történeti, csak azért elevenítettem itt föl, hogy lássák, mily kevéssé lehetett az befolyással a Vajdakötetek kelendőségére. Nem emlékszem, hogy egyetlen ember azért maradt volna közömbös ez irodalmi mozgalommal szemben, mert a Janszky-affér foglalkoztatta a kedélyeket, sőt úgy tudom, hogy maga Tisza Kálmán, akit talán az egész országban legjobban érdekelt az eset, szintén az előfizetők közt volt. Mikszáth legalább, aki szintén tagja volt a bizottságnak, megígérte, hogy hozza az »öreg«-et, Magyarország nagyurát.

Ugyanez az akkortól még egyszer fölszendül a Vajda-korrespondenciájában. Pár héttel később (pontos időmeghatározással nem szolgálhatok, mert V. sohase keltezte a leveleit) így ír:

A mai lapok közölték újból a felhívást. Két hét múlva meglátjuk, mi lesz? Kétségkívül az időpont rosszul volt választva. De meg a fagy, utána a hőség is megijesztette a gazdákat, végre pedig Janszky s a bajor tragédia fordította félre a figyelmet. Lehet azonban, hogy még fölpezsdül az érdeklődés.

Megint a fagy s utána a hőség, újból Janszky s hozzá még a bajor tragédia! II. Lajos, akit elmebetegsége miatt az uralkodástól eltiltották, a starnbergi tóba ölte magát és

a segítségére siető orvost: dr. Gud-dent is magával a halálba rántotta. A részvét a tragikus véget ért rokonszenves király iránt általános volt a műveltek körében, de nem valószínű, hogy szomorú végzete egyetlen vevőtől is megfosztotta Vajda Jánost. De ő maga, a naiv poétalélek, ez a gyermeknek maradt öreg költő, mindvégig hitte, hogy ezek a »szerencsétlen körülmények« voltak okai a félsikernek. (Még évekké később is úgy emlegette a Janszky-affért meg a wittelsbachi tragédiát, mint az ő saját külön két balesetét, amelyek egyenesen ölle-ne intézett merényletei a Sorsnak, az őt következetesen üldöző Anankának.)

Mint egy az égboltozatot folyton aggodalommal vizsgáló mezőgazda, aki félti a vetését, úgy félti az előfizetőit az időjárástól Vajda. Megint visszatér e témára és írja:

Ez a veszett időjárás az egyik oka, hogy ügyemet kevésbé szorgalmazhatom. De az már bizonyos, hogy a gentry és a mánás meg vannak dögvölve. — már legalább a nemzeti kultúra számára. Csak a munkás középosztálytól lehet valamit várni.

Ezt az erős hangot, amellyel a mánásvilág és a gentry ellen rohang ki az érzékeny költő, bizonyára nemcsak a megdicsért »munkás középosztály« fogja megbocsájtani neki, hanem a két kaszinó is, amelynek a közönségét V. annyira elítéli. Ha lett volna »ivartörő« (így nevezték a régi jó világban az előfizetőket fogdosó derék irodalombarátokat), aki ezekben a körökben is próbált

volna propagandát csinálni a »vállalat«-unknak, ott is lehetett volna találni négy forintnyi áldozatra kész kulturamecenásokat. De hát a Vajdakomité írótagjai a kávéházakban gyűjtötték a t. c. előfizetőket és nem az uri kaszinókban. A könyviszony pedig általános magyar betegség volt akkortája és nem egyes kaszinóknak és társadalmi köröknek az idegenkedése. A könyvvásárlás egyáltalában nem volt divatban s a »munkás középosztály« se terhelte meg könnyelműen a budgetjét irodalmi költségekkel.

A Vajda-mozgalom s annak csekély sikere mindenestre jó volt arra, hogy felhívja az írók és könyvkiadók figyelmét a fásult közönségre, amely a magyar könyvek terjedésének az útját állta. Ebben az időben történt, és összefüggésben volt a Vajda-mozgalom tapasztalataival, hogy Urváry Lajosnak, a Pesti Napló szerkesztőjének s az írói kör elnökének a felszólítására előadást tartottam az Írók és Művészek Társaságában a könyvvásárlás előmozdításáról, amely élénk vitára adott alkalmat s annyit eredményezett, hogy legalább a kaszinók és olvasókörök megmozdultak s nagyobb mennyiségben kezdték könyveket rendelni. Ezt a mozgalmat most csak azért említem meg, mert a Vajda-akcióból sarjadt ki. Részletesen majd külön írok róla, ha nem veszem el addig a kedvem az emlékeim közlésétől vagy a közönség nem unja meg őket. Előbb azonban van még némi mondani-valóm Vajda Jánosról.

Mária Terézia királynő e telepítés céljára külön bizottságot küldött ki 1747-ben. E bizottság 1752. évi határozattal először hat községet és annak határait jelölte ki a királyi hajtós nép, a sajkások letelepedési helyéül. E hat község volt: Titel, Lok, Gardinovec, Villova, Mosorin és Zsablya. A sajkások részére ekkor bekebelezett terület 6564 holdnyi volt s ezen minden sajkás 12 hold szántóföldet és 8 hold legelőt kapott korlátolt beépítési joggal. Eleinte e földek után a sajkások adót tartoztak fizetni, de ezt nekik csakhamar elengedték. A sajkákat a sajkások eleinte maguk tartoztak előállítani, azonban ez a rendelkezés is rövidesen megszűnt és ezután a sajkákat a király adta, még pedig minden sajkás-század részére három darabot.

A sajkások katonai szervezet voltak katonai fegyelemmel. Első parancsnokuk Stanisavljevič petrovradini őrnagy volt, ki először három sajkás-századot állított fel: a mosorini, a zsablyai és a titeli századokat, melyeknek együttesen 431 főből álló legénysége volt. Ez a szám természetesen elégtelen volt s azokból 1769-ben kiegészítették egész ezreddé. Ezért újabb letelepítéseket eszközöltek s e célból ismét hat községet kebeleztek be a sajkások kerületébe. E további hat község volt: Csurog, Gospodince, Szent-Ivan, Kovil és Kács.

A sajkás ezred közvetlenül a petrovradini várparancsnok alá rendeltetett. A parancsnokon kívül volt három kapitánya, egy hadsegéde, négy fő- és nyolc alhadnagya. Minden sajkán volt egy tiszt, egy altiszt mint kormányos, egy ágyumester, egy pattantyus, két csákányos és 32—40 evezős.

A sajkások tartoztak a Dunán, Tiszán és Száván közlekedő királyi hajókat kíséni. Háboru idején ugyane folyókön hadiszolgálatot teljesíteni. Szükség esetén még az ország határain túl is. Tartoztak a folyók mentén haladó seregeket kíséni, csapatokat szállítani, élelmszerekről és utánpótlásokról gondoskodni, hidakat verni és a harcban, mint katoná is résztvenni. A sajkások mind a vizihadakozásban, mind az ellenség fortélyainak és a folyók alapos ismeretében kiváló eredményeket mutattak fel. Kötelességüket mindig lelkiismeretesen, szerbek és magyarok, testvéri egyetértéssel, összetartással teljesítették s sok esetben kiváló és hasznos szolgálatakat teljesítettek. Így a bajor örökösödési háborúban még az Elbán is végeztek szolgálatot a dunai sajkások és különösen gyors hidverési munkálataikkal tüntek ki.

Az 1788-ban a törökök ellen megindult hadjáratban is többször kitüntek kitaratásukkal, vitézségükkel és ügyességükkel. Junius és Julius házában Pančevónál verték meg és üzték el a törökök nagyszámú és erősebb hadi gályáit. 1789-ben Beogradnál, majd Orsovánál és Kalafatnál, sőt lent a Duna torkolatánál is érzékeny csapásokat mértek a törökökre.

1798-ban, midőn Stanisavljevič Áron lett a sajkások parancsnoka, a sajkás telepítéseket ismét kiterjesztették, úgy hogy a sajkások most már 14 községet 100,000 holdnyi földterülettel foglaltak el. E tizen-négy község volt ekkor: Titel, Gardinovec, Lok, Villova, Mosorin, Kovil, Samac, Kács, Gospodince, Szent-Ivan, Zsablya, Csurog, Gjurjevo és Nádali. 1808-ban két feles és két negyedes sajkát Pančevóra és Zemunba is telepítettek legénységével a határkordon megerősítésére. Később a bácskai sajkásokból különösen szerbeket Szent-Endrére, Komáromba, azután Mitrovicára is telepítettek.

Mind e sajkásoknak különleges kiváltságaik voltak. Földjeik után sem bért, sem semminemű adót nem fi-

zettek. Jövedelmük volt az italmérés, a révvámok és malmok utján. Birtokaikban háboríthatók nem voltak. Vetés és aratás idején bevonulni csak háboru esetén tartoztak. Tisztjeik nemességet, sőt Stanisavljevič Aron báróságot kaptak. Utoljára 1850-ben a május 7-én kiadott határőrvidéki törvényben a sajkások újjalag biztosítottak birtokaikban: »a sajkások területe elválaszthatatlan része az osztrák monarchiának. Célok marad ő felségének a császárnak és királynak békében és háboruban, bel- és külföldön, a legmagasb rendeletek értelmében minden katonai szolgálatot teljesíteni... Ezért kapják a sajkás községek törvényeszerű javait, úgy a magok mint a maradékaik részére igazi és állandó birtok gyanánt.«

A sajkások mindig mintaszerűen,

lelkismeretesen és békés egyetértésben szolgálták államukat és uralkodójukat. Nem volt közöttük soha lázongás, fegyelmetlenség, vagy belső villongás, nemzetiségi vita. Szerbek és magyarok nem ismertek mást, csak kötelességet és bajtársi szeretetet. Parancsnokaik: a két Stanisavljevič, Magdič, Živkovič, Jankovič, Appel stb., mind egyformán szerették és gondozták legénységüket és hajóikat. Így azután a sajkások mintaképei voltak mindig a kötelességüket pontosan teljesítő, egymást különbség nélkül szerető, becsületes népnek. Mai utódaik ugyancsak ilyen emberek, kik az államnak és társadalomnak mint becsületes, hűséges és szorgalmas termelő munkások épp olyan hasznos szolgálatot tesznek, mint elődeik hajóhadaikkal.

Bánság legnagyobb magyar községe Debeljácsa (Torontálvásárhely)

Az egykori Torontálvásárhely, ez a szép és nagy magyar község, úgy terül el az alsó Bánság szláv német és román tengerében, mint valami otffelejtt sziget. Másfélszáz esztendő előtt keletkezett ez a tiszta magyar, református hely és érdekes, hogy az első keresztységben szláv nevet kapott: Debeljácsa volt az első neve Torontálvásárhelynek egy *Debeli Jása* nevű korcsmárosról, akitől ez az elnevezés a falura ragadt. Az alig százötven esztendő községnek nagyszerű fekvése van és ez

volt. Akárhányszor afrikai feketék is megjelentek a híres torontálvásárhelyi vásárokon — de nem a cirkuszban, se a panorámában!

Természetes, hogy ez a körülmény az itteni polgárokat a magyar ember természetének megfelelő vállalkozásokra bírta (ló, marha, sertés tenyésztés, hizlalás és eladás)

Gacsal János ref. lelkész

a körülmény erősen hozzájárult ahhoz, hogy messze földön ismert, nevezetes helyé váljék. Debeljácsa felvirágzásának másik titka: lakóinak szintén messze földön híres vendégszeretete. Ez a két jó tulajdonsága tette egy nagy vidék gazdasági központjává.

Az itt lezalió országos nagy vásárok így születtek meg, minden reklám nélkül. Aki egyszer a vásár-

Horváth István bíró

helyi »sütögető« főztjét megizielte, az itteni polgár magyaros szives vendéglátását élvezte, visszavágyik ide ha épen — mint a hogy sok száz példa igazolja — Bergamóban, Itáliában, avagy Athénben ringaták is bölcsőjét. Debeljácsa volt — különösen a háboru előtt — a felső Balkán »Nizni Nowgorodja«. A Balkán minden egyes nemzetiségének legkedveltebb találkozó helye ez a község

Főter, háttérben az új bank

de még természetesebb, hogy ez a helyzet további fejlesztésre önként kínalkozott. Itt kanyarodik községünk történetében az a bizonyos politika!

A forgalom — és általában az egész bánat forgalmának — könnyebb lebonyolítása végett szükség volt arra, hogy Torontáit Bácskával összekössék. Ezt szolgálta volna a sének minő nagyszerű következményei volnának Bácskára, Bánságra

Tóth Ferenc a magyar párt alelnöke

egyaránt és figyelmeztették is a vásárhelyi magyarokat, hogy jól vedeljácsa-titeli szárnyvasut. Régen kiböngésztek azt már hozzáértő emberek, hogy e szárnyvasut kiépítéséjük magukat, tartanak egy kicsit a kormánypárttal is és akkor nem marad el a jutalom. Éppen jött a választás. Talán a Héderváry, vagy

éppen a Tisza-féle. A magyarok felkészültek és — leszavaztak. Persze nem a kormánypárti jelöltre, de még csak nem is valamelyik függetlenségi kurucra, ellenkezőleg, dr. Miletics Szlavkóra, a szerb radikális párt akkori és mostani egyik vezérére. Nihi! — a politika önmagába vissza-

Joanovič Simon gyógyszerész

térő játéka, melynek — sajnos — most sem lesz az a következménye, hogy a titeli szárnyvasut Debeljácsán kapcsolódik a pančevo-bečkerekéhez, nem pedig azért, mert akkor a nyakas kálomisták nem hódoltak be a kormánypártnak, most

Debeljácsán. Ami azt illeti, nemcsak a született tőzgyökeres debeljácsaiak érzik jól magukat ebben a kedves, viruló, szép községben, de mindenki, akit valamilyen dologban erde vet a szél. Még a kávéházi élet sem hiányzik innen.

A kávéházi élet olyan ebben a nagy magyar községben, akárcsak valamelyik bánáti városé. A délutáni alsós-, dominó és sakkpartinak éppen olyan törzsasztala van, mint amilyen élénk eszmecsérés, hangos a »börze-asztala«.

A »Babos«-féle kávéházban erősen

Krausz József bankigazgató

zajlik délutánonként, esténként a debeljácsai élet.

A »Hitelbank« vezetői Krausz József és Krausz Árpád, azután Pártos Simon téglagyáros, Révész állatorvos, Vilovszki igazgató, a fiatal Babos el nem maradnak rendes dominó- vagy alsópártijuktól, »börze-asztaluktól«, valamint dr. Somogyi sem engedne el egy délutánt kibicelés nélkül s egy világért sem szól bele a játékba, amíg valamelyik játékos — hibát nem csinál.

A Magyar Párt vezetői: Szent Imre és Tóth Ferenc is meg-megjelennek és rendszeren itt vitatják meg a párt tagjaival a napi eseményeket. A kereskedővilágot a Stein-testvérek, Krausz Dávid és a fiatalabb nemzedék számos alakja képviseli.

Debeljácsa pénzügyi és kereskedelmi vállalatok közül kétségtelenül legerősebb az ujonnan alakult »Hitelbank«, kapcsolatban a »Bánáti Ipar és Kereskedelmi R. T.«-al. Rövid megalakulása óta igen jó nevet szerzett magának s az élén álló vezetők tudása és akaratereje biztos garancia arra, hogy a fejlődés mindkét céget még magasabb fokra, nevéket még ismertebb pontra juttatják.

Tóth János fakereskedő

Egyébb régi intézményei is szolid, de biztos alapokon állók. A pančevo-i »Népbank« fiókja, ugyanannak »Depo«-ja, fakereskedése mind-mind jó hírnevű vállalat.

Társadalmi és kulturális téren is említésre méltó helyet foglal el De-

beljácsa. Eyletei közül, mint leg-
régibbet, legelőször kell megemlíte-
nünk az »Iparegyletet«, mely 40 évi
fennállás után eljutott oda, hova li-

Debeljácsei leánytipus (Becsei Ilona)

zonyára sok nagyvárosi iparegylet
irigykedve néz utána. Ennek az
»Iparegyletnek« ugyanis saját házá-
ban, külön dalárdája, külön szinpad-
dal rendelkező műkedvelő gárdája

nosság előtti szereplésükkel valóság-
gal oroszánrészt vesznek Debeljác-
sa kulturéletéből. Ezek: a Pesti
Gyula kántor vezetése alatt álló
»Dalegylet« és a »Legényegylet«.
Mindkét egyesületet külön-külön
dicséret illeti azért a nemes küzde-
lemért, melyet a közművelődés ér-
dekében sok-sok sikerrel kifejtettek.

Az izr. jótékony »Nőegylet« élén
Krausz Árpádnál csendben, de an-
nál sikeresebben veszi ki részét a ne-
mes versenyből.

Saját külön íróembere is van De-
beljácának, Balogh Imre jegyző,
aki szorgalmas irodalmi munkássá-
got fejt ki, szerényen, de lelkes igye-
kezettel. Legutóbb két kisebb regé-
nye jelent meg a »Paplak történeteja«
és »Zsivanovics Portir« című, me-
lyek mindegyike a bánsági életből
meríti tárgyát.

Dióhéjba foglalva ilyen Debe-
ljácsa élete. Azaz ilyen féle. Mert
aki tudni akarja, hogy valójában mi-
lyen, annak legajánlatosabb ellátó-
gatni Debeljácán, ahol hamar meg-
kedvelni ennek a magyar községnek
népét és levegőjét és hamar észre-
veszi mindazt, ami e rövid cikk ke-
retéből hiányzik.

De nemcsak külön házi poétájuk
van a debeljácseiaknak. Egy tehet-
séges zeneszerző is él itt: Vittkay
Gyula, akinek már több szép szerze-
ménye ismeretes. Legutóbb nagy

A Babos-féle téglagyárban Pártos téglagyáros, dr. Semoggyi, Balogh Imre bácsi
és közel 300 aktív tagja van

A »Kaszinó«, »Magyar Kulturegy-
let«, Általános Kulturegylet«, »Va-
dászegylet« mellett még két olyan
egyesületről kell megemlíteznünk,
melynek tagjai különféle, a nyilván-

sikere volt Karnevál című művével.
Itt lakik Vittkay Árpád festőművész
is, akinek képei jó nevet szereztek
számára. Feltűnést keltett Sándor
királyról készített szép arcképe.

A Vajdaság kereskedelme és ipara Debeljácsa — Torontálvásárhely

Kereskedelmi r. t. Debeljácsa.

A vállalat két üzletágra oszlik. A
gabonakereskedelmi és a fakereske-
delmi osztályra. A gabonakereske-
delmi osztályt fuzionált Stein Ignác
régibb gabonakereskedő céggel, s ugy-
ez, mint a fakereskedés messze vi-
dékekkel bonyolult te forgalmat.

A részvénytársaság a kerületi
nagyüzem bérloje, az amerikai
Standard Oil Company lerakata.

Érdekkörébe tartozik az opovai
gőzmalom, amelyet nem régiben
alakítottak át és szereltek újonnan
fel. Örleményei egy részét Beograd-
ba szállítja, ahol a malomnak lera-
kata van, amely igen jelentős for-
galmu.

A vállalat fejlődése Krausz József
igazgató agilitását és tetterejét di-
cséri, aki hosszú évtizedes munká-
sága alatt szerzett tapasztalatait és
a környék lakosságának osztatlan
bizalmát állította a vállalat szolgálá-
tába.

A jövő fejlődésre a legbiztosabb ki-
látásai vannak a vállalatnak. Marha-
hizlaldát készül felállítani, amely
külföldi exportra fog dolgozni. A
hizlaldához szükséges területet a
vállalat már megszerezte.

Tóth és Hannauer

fa-, szén-, mész-, cementkereskedés.
Alakult 1916-ban. Nagy épületfa,
tüzifa és szerszámfa raktára van.
Kovács-szenet és faszenet ad el ugy-
nagyban, mint kicsinyben. Rakterü-
lete 800 négyszögöl. A szállításhoz
ugy a vízi, mint a szárazföldi utat
felhasználja.

Krausz Ignác fia cég

Debeljácsei üvegudvar.

Alapított 1872-ben. A cég jelen-
legi tulajdonosa az alapító fia,
Krausz Árpád igazgató, egyike De-
beljácán emberszeretete révén is
legnépszerűbb polgárainak.

Az üvegkereskedés mai raktára a
békécsanakok jövai fenntumulja.
Üveg, porcellán, majolikaárúk, zo-
mánczott edények vannak felhal-
mozva. A világhírű Oroszlán védje-
gyű zománcedények lerakata.

Pártos Simon téglagyár, Debeljácsa.

A gyár 40—60 munkást foglalkoz-
tat s évenként egy millió darabot
meghaladó mennyiségben hoz for-
galomba téglát és fedőcserepet.
Gyártmányait tartósságukért ked-
velik.

Joanovits Simon gyógyszerész.

Joanovits Simon debeljácsei
gyógyszerész azok közé tartozik,
akiknek ambícióját nem elégíti ki,
ha csak az élet taposó-malmában a
mindennapiért küzd, többre, na-
gyobbra vágyik s munkájával hasz-
nára óhajt lenni az emberiségnek.
Ez vezette azoknál a kísérleteknél,
amelyeknek az volt a célja, olyan
szereket hozni forgalomba, amelyek
az egészséget, az emberi arc és test
szépségét megőrzik és fokozzák.
Kozmetikai laboratóriumában a higé-
nia minden kellékével rendelkező
cikkék készülnek, amelyek hatás te-
kintetében nemcsak versenyeznek,
de felül is mulják a cifra-etikettel el-
látott francia különlegességeit.

Az általa gyártott Natália-krém,
Natália-szappan, Natália pouder, Bi-
biána kézfínomító, kölnivíz hatását
országszerte ismerik.

A Pancsevői Népbank

debeljácsei bor-, sör és szesznagy-
kereskedése.

Az agilis Pancsovai Népbank de-
beljácsei szesznagykereskedése, li-
kőr- és rumgyár, cognac, szilvórium,
és törkölyfőzde. A Weifert-féle sör-
gyár főlerakata. Hatalmas üzleti
vállalkozás, amelynek forgalma
messze felülmúlja a debeljácsei ará-
nyokat. Jéggyára napi 50 mm. ter-
melőképességgel bír. A debeljácsei
depot édes aszaborai messze földön
híresek.

Kreditna Banka Debeljácsa.

Torontálvásárhelyi Hitelbank

A bank, amely a múlt évben négy
millió dinár alaptőkével alakult, az
idén tíz millió dinárra emelte föl
alaptőkéjét. Egyike tehát a Vajdaság
legnagyobb bankjainak.

Vezérigazgatója Krausz József,
igazgató Krausz Árpád.

Szoros összefüggésben van a Bányai
Kereskedelmi r. t.-gal, amelynek
alaptőkéje külön 4.000.000 dinár.

A bank, amely a környéken osz-
tatlan bizalomnak örvend, foglalkoz-
zik a bankszakma minden ágával.

Babos szálloda

Vezetője: Vittkay Antal.

A hotel vidéki arányokat és a vi-
déki fogalmakhoz mért kényelmet
messze felülmúlja. Ötven elegáns
szobája, tágas étterme és kávéháza
van. Itt talál otthon a most ujjá-
szervezett Kaszinó s itt tartják a
legényegylet nagyszerű műkedve-
lői előadásait. A Babos-kávéház,
amely fontos tényező Debeljácsa
társadalmi életében, itt intéződik el
a helyi politika, itt beszélnek meg a
társadalmi aktualitásokat, itt jön
össze Debeljácsa intelligenciája.

A Vittkay-család maga is hozzá-
tartozik Debeljácsa kulturéletéhez.
Vittkay Gyula zeneszerző, Vittkay
Árpád művészi érzékkel megáldott
festő.

Orvosok által elismert legjobb egészségi

HASKÖTŐK

készülnek

STEINÉ SCHÄFFER MARGIT

szakképzett fűzőkészítőnél
Karadzićeva ul. 7. (Bárany Szálló mel-
letti utca) — Vidéki megrendeléseket a
slusz, csipő és a hashossz beküldése
után pontosan eszközöl.

Fogorvosok, kik saját laboratóriummal
nem rendelkeznek, kérjenek árjegyzéket
Reinitz i Berger zubotehnički laboratorij
Ošijek I. Desatićina ulica 11.

E. SZÉCSI

„PHILATELIA“
BÉLYEGHÁZ

Subotica (főposta mellett)
Keresetek megvételre használt Jugoszláv bélye-
geket. Névérték 31 százeleket fizetem a jelen
forgalmiak közül 1.— 8.— 20.— és 30.— diná-
rosokért.

DELELŐN

Ezt a verset Révész Aurél ír-
ta, aki ez idő szerint a pančevói
járásbíróóság telekkönyvvezető-
je. A vers legutóbb a Petőfi-
Társaság Grünwald-pályázatán
dicséretet nyert.

Naptényes május. Virulnak a rózsák,
A Maguravölgy illattal tele,
Színültig szórta sok színes virággal
Bübajos tavasz tékozló keze.

A völgy felett a borongó hegyoszlop
Kopár fejével a homályba vész,
Magasba nyuló hótakarta orma
Felhők kódén át töl az égre néz.

Mint eltűnt vad, gyors iramoddással
Kicsiny patak siet a völgyön át,
Napsugaraktól csillogó vizében
Vig madársereg ringatja magát.

A hegygerincen szemlélőn megállok,
Hol a tavasz pompája véget ér,
Hol egybeolvad mélység és magas-
ság,
Hol zöld a dél és az észak fehé.

Es hosszan nézem ezt a tarka képet,
Amelynek mása szívemből való:
Egyik felében életet ígér még,
A másikban már egyre hull a hó.

Az »Uj rokon« című remek viglétéket
játssa folyó hó 8-án este a Városi Szin-
házban a MűpártolóK Kör, mely kere-
tében három kitűnő színművész vesz
részét. Jegyek kaphatók.

Dr. Feuer Lipót moli orvos, kít a su-
boticai kerületi munkásbiztosítópénztár
igazgatósága néhai dr. Waldner József
helyére staribeceji pénztári orvosnak
megválasztott. Stari-Bečej-én orvosi
működését megkezdte Wilsonova ulica
34. szám alatt.

Meghívó. A suboticiai férfi és női szabó,
mesterek szakcsoportja 1923 február hó
4-én a Bárany-szálló összes termeiben
zártkörű táncvigalmat rendeznek, mely-
re az érdeklődőket tisztelettel meghívja
a rendezőség.

Dr. Vécsel Jenő orvosi rendelője ne-
mi betegek részére rendel délelőtt 7—9.
ig. délután 2-től fél 4-ig és 5—7-ig. La-
kás: Cyrill-metoda-tér 5. I. emelet. Voj-
nich Piroška-féle ház.

Dr. Andrejevics Andra fogászati spe-
cialista fogorvosi és technikai műtermét
egyévi berlini és bécsi tanulmány után
megnyitotta és minden fogászati mun-
kát a legmodernebb kivitelben teljesít.
Fogászati laboratóriumában a technikai
munkákat fogorvosok részére is Alesch
ur, a bécsi fogászati egyetemi klinika
volt főnöke végzi. Rendel: d. e. 9—12 és
d. u. 2—5-ig Kralja Petra Park 7. számú
házban az emeleten (volt Reichl-palota).
Telefon 4—52.

Dr. Mezey István orvosi rendelőjét
megnyitotta. Belgyógyászati rendelés.
Férfi és női nemű betegségek modern
gyógykezelése. Rendel: d. e. 8—11. és
d. u. 3—5-ig. Subotica, Cara Dušana-ul.
6. (Vass Ádámmal szemben.) Telefon:
695.

(*) Roth Olga kozmetikai intézeté-
ben Kr. Alexandrova-ulica 21. szám
alatt, az Angol-Magyar Bank palotá-
jában, félemeleten, modern szépség-
ápolás, arcbróhamlasztás, alkalmat-
lan hajszálak, pattanások, szemöl-
csők, szeplők, májfoltok végleges el-
távolítása. Kaphatók saját készítmé-
nyű, kiváló hatású kenőcsök, pu-
derek, gyógyszappanok, arcfehérítő és
szeplőkénőcsök stb. 2804

Fájdalmakat érez? Archan? a vég-
tagokban? Kísérelje meg a valódi Fel-
ler-féle Elsa fluidum! Csodálkozni fog!
Jótékony hatású az egész test bedör-
zölésénél és mint kozmetikum a bőr,
fog és száj ápolására! Sokkal erősebb
és jobb, mint a sóborszesz és 25 év
óta mindenütt előszeretettel használják!
Csomagolással és postaköltséggel együtt
három dupla üveg vagy egy speciális
üveg 24 dinár; 36 dupla üveg vagy 12
speciális üveg 208 dinár és 5% felár.
Szállítók: Feller Jenő gyógyszerész,
Stubica-donja, Centrala 185. Hrvatska.

Szerkesztői üzenetek

Érdeklődő, V.-Kikinda. A tükör előállításának annyiféle módja van, ahány fajta tükör van használatban. Leggyakoribb azonban ma az ólom- és cinn-amalgám felületű tükör, amelynek az előállítási módja a következő: Sina kőlapra réztartalmu cinnrudat (stanniolt) helyezünk, amelynek nagysága meg kell hogy feleljen a készülő tükör méreteinek. Ezt 2-3 milliméter magasságban higanyal öntjük le, amely a cinnel amalgamot alkot. Erre a vegyületre helyezük a gondosan megtisztított üveglapot, amelyre azután nehezekeket teszünk. Huszonnégy óra múltán a tükröt az amalgám felületével kifelé fordítva fokozatosan függőleges irányba helyezük és 8-20 nap múlva a tükör már használható. Ötven négyzetcentiméter nagvságu tükörhöz 2-2.5 gramm amalgam szükséges, amely 78 rész cinnből és 22 rész higanyból áll.

Volga, Volga... Érzelmes történet, azonban nem elég érdekes. Nem a mi lapunknak való. A kéziratot visszaküldjük.

G. László, Köszönettel vettük s a továbbiakat is várjuk.

K. Dezső, Petrovoseo. Kérjük a tudósítások megkezdését.

A. A. B., Apatin. Szívesen foglalkozunk a filatelistákat érdeklő cikkekkel is, azonban eredetét kérünk és lehetőleg rövidebbet.

A pénz dalol, Tulról, Öt év előtt írója közölje címét a szerkesztőséggel.

H. S. Kovácsék Juliskája, Tiroli dal nem közölhető.

K. M. Egyik legközelebb sorra kerül.

T. P. Sztaramoravica. Verse nagyon kezdetleges, mesterkelt.

Sz. I., Sombor, Ady Endre Budapesten halt meg 1919 január 21-én. A sok Ady-tanulmányok közül figyelmébe ajánlhatjuk Révész Béla könyvét és a Nyugat Ady-számát, amely 1919 februárjában jelent meg. Valószínűleg megkaphatja a Nyugat kiadóhivatalában, Budapest, Vilmos császár-ut 53.

Pancevo. Az optálás határideje már 1922 július 26-án letelt, de önnek különben se kell optálnia. Illetőséget ott kérhet, ahol négy esztendeje megszokott nélkül tartózkodik és legalább egyszer már hozzájárult a közterhek viseléséhez.

M. K., Csurog. 1. Az órabér 6-10 dinár között váltakozik. 2. Ha a katonaköteles korosztályokba nem tartozik, kaphat utlevelet Amerikába, azonban csak az esetben utazhat ki, ha a megengedett beköltözési létszám még nincs kimerítve. Az utköltés 150-200 dollár. 3. Ha igazolni tudja, hogy családfenntartó, úgy felmentik a katonai szolgálat alól.

Orvos-munkatársunk üzenetei

Asszony. 1. A női »örök-ifjuság« kérdésének megoldása kizárólag az asszonyok kezében van. Ha minden asszony életkorának megfelelően öltözködne, viselkedne és növekvő éveinek megfelelően rendezné be életmódját, akkor az asszonyok örökké fiataloknak éreznék magukat és sohasem ismerkednének meg az »regedés« kínzó gondolatával. Egészen más a helyzet, ha egy negyvenéves asszony átkosnak, szerencsétlennek tartja az előrehaladott kort és erőnek erejével a bakiis-korba akarja magát visszavarázsolni, nem kímélve fáradságot, költséget és könnyet... Ennek sohase lehet jó a vége, hanem csak fanyar, fáradt kiábrándulás és a lelki egyensúlyt megzavaró gond. A gond pedig — megint csak — öregít.

2. Az öregség ráncai ellen, sajnos, nincs orvosság. Míg a fiatal egyének idő előtt képződött ráncait a jól alkalmazott szimmetriás-masszázs kikorrigálja (mert a bőr még rugékony és idomítható), addig az öregség ráncai ellen egy gyógyszer van csak, a — megnyugvás. A ráncok eltávolítása a francia kozmetikus orvosok legfőbb gondja volt minden időkben, azonban a problémát eddig nem oldották meg. A pár év előtt még divatos francia emajl-fluidok ma már alig használják. Ez a szer csak pár órára való kipreparálásra alkalmas, óriási hátránya azonban, hogy nem szabad a »kikészítés« után nevetni, vagy akár csak mosolyra is elhuzni az arcizmokat, még kevésbé a homlokot felrándolni — különben megreped az emajl. Az utóbbi években paraffin injekciókkal kísérletez-

tek a ráncok, arc-gödörök eltüntetésére. Néhány elcsufított asszony szomorú esete rövidesen elvette a kísérletezők kedvét a további próbálkozásoktól. (A paraffin, daganatszerű tömegekben csomósodott össze.) Német kozmetikusok konyhasós oldatok boraláfecskendezésével is kísérleteztek ideig-óráig tartó eredményekkel.

Sz. B.-né, Skorenovac. — E. Sch., Zagreb. — A. S., Kula. — A. J.-né, St. Kaniža. Levélben válaszoltunk.

Syk. B., Topola. Vizsgáltsa meg magát egy jól képzett belgyógyással. Ezt pedig megtalálja Topolán is, nem kell messzire utaznia.

Ada 21. Névtelen levélnek a papirkosárban van a helye.

V. M.-né. A raguzai szezon február közepén kezdődik.

L. B.-né. 1. Olyan hajfestő-szer, amely a haját egyszer és mindenkorra megfestené — nincs. Az utána növe szálak mindig a haj eredeti színében jelennek meg és azért a kezelést időnkint meg kell ismételnie. A forgalomban lévő hajfestő-szerek nagy hátránya, hogy piszkítják a fehérműt és a haj természetes kékés-fekete színe helyett zöldes-fekete színt adnak, a szőke hajfestésnél pedig a piros szín tolokodik előtérbe. 2. Mi csak ártalmatlan hajfestő-szereket ajánlhatunk. Az egyenletes aranyszőke hajfestéshez a legegyszerűbb a hidrogén hyperoxydat 20 százalékos alkoholos oldata. Ha szőkés-sárga (egy árnyalattal sötétebb) színt akar, akkor tegyen hozzá néhány cseppet Pikrinsav vizes vagy alkoholos oldatából. Ez a hidrogén hyperoxydatum, a fekete, vagy vörös haját is néhány napi kezelés után szőkévé varázsolja. Az újra-mosást, ecsetelést azután 2-3 hetenkint kell megismételni. 3. Ha az ősz, vagy világos szőke haját barnára (világos vagy gesztenyebarnára) akarja festeni, akkor erre a célra a legalkalmasabb szer a zöld dióhéj szesz kivonata. Ha eljön a friss dió szezonja, vegyen zöld dióhéjat és ugyanannyi suluva tiszta 96 fokos szeszt. A dióhéjat addig áztassa (néha napokig) spirituszban, amíg a kívánt erősségű barna festékanyagot megkapja. Előzetes szappanos hajmosás (zsírtalanítás) után megmoshatja a haját ezzel a szesszel naponta. Dióéreskor egy egész évre való anyaggal elláthatja magát, a szesz nem romlik. 4. Vegyen öt gramm ricinus-olajat és keverje össze 50 gramm tiszta szesszel. Az egészet szagossítsa meg pár csepp illatos olajjal és kész a legjobb »haj-brillantín«, amely megakadályozza a hajsálak töredezését. A ricinusolajról különben azt tartják hogy nemcsak a legjobb hajápolószer hanem még a haj kihullását is megakadályozza.

M. R., Zabali. Az előbbi üzenet magának is szól.

J. F., V.-Kikinda. 1. A tehéntejet a csecsemők nehezebben emésztik meg, mint az anyatejet mert a tehéntej sok nehezen emészthető fehérje anyagot tartalmaz. Az anyatej összetételéhez a legközelebb áll a számrtej. Ha módjában kecsketejet beszerezni, ebben az esetben inkább ajánljuk, mint a tehéntejet. 2. Vizsgáltsa meg a tehenet állatorvossal, ha gyöngykórra gyanus. A Tuberkulin-reakció a tehénnél is alkalmazható. 3. A kumiszt a mi vidékünkön nem ismerik. Kancatejből készül, speciális erjesztők segítségével, csecsemőknek nem adható. Azt mondják hizókúránál kitűnő szolgálatokat tesz.

Postafiók. 1. A reumasok Mekkája minden időkben Pöstyén (Pistván) volt. Az iszapját ma már minden jobb gyógyszerárban is megkaphatja. 2. A költségeket illetőleg nem tudunk most felvilágosítással szolgálni. Kiadóhivatalunk utján megtudhatja.

(Több levélről a jövő vasárnapi számban.)

RAPID

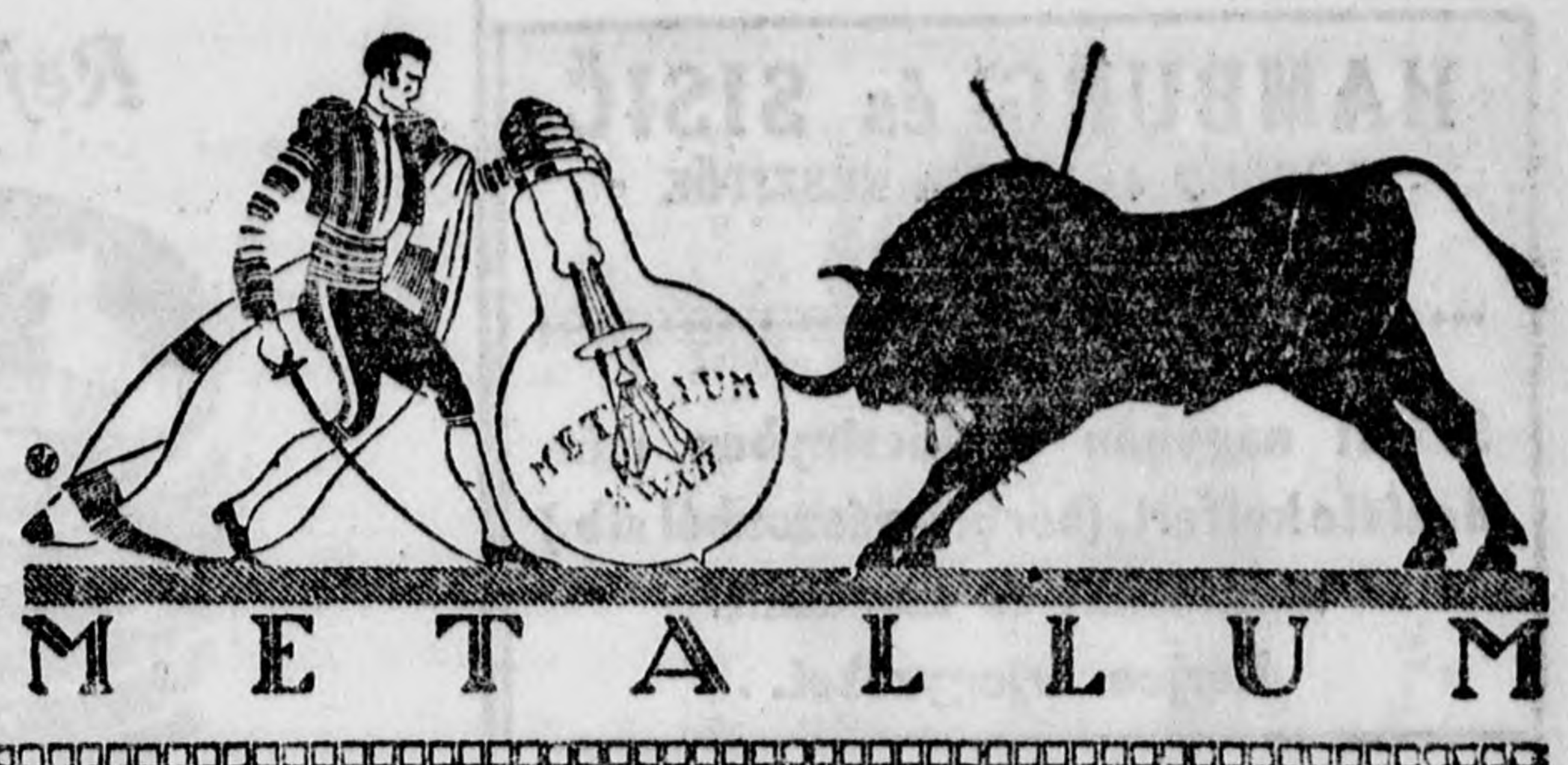
a legtökéletesebb és legbiztosabb

Gillette-élesítő

O'ajkővön élesít! Könnyű, kényes kezelés! Az egyetlen készlet, mely valóban komoly munkát nyújt! Nagy megtakarítás peng kben! Gyári árakat a Vajdaságban kizárólag

Tenner optikusnál

Subotica, Kralja Aleksandra ulica 11. 5928

KIVITELKÖZVETÍTÉS

Nakupovalna Zadruga (Beszerzési Szövetkezet) LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 33.

mint a

Deutsche Viehverkehrsgesellschaft

für Böhmen, prágai cég képviselője átvész bizományi elárusításra Prágában minden mennyiségű vágómarhát, sertést, mindennemű egyéb állatot és az egyes küldeményekre

a prágai eladási árak 50%-át előlegezi.

Távíratcím: Nakupovalna Ljubljana. Int. Telefon 366, 13, 223.

Melyik zseblámpa-elem a legjobb?

Zseblámpa-hüvely és öngyújtók nagybani eladása eredeti gyári áron

Főlerakat a Vajdaság részére:

Deutsch Izidor optikusnál Subotica

Kereskedőknek eredeti gyári áron!

Bécsi Nemzetközi Vásár

1923. március 18-tól március 24-ig

Legjobb bevásárlási alkalom minden szakma részére

4000 bel- és külföldi kiállító.

Mindennemű felvilágosítással szolgál a

Bécsi Vásár r. t. Bécs VII., Messeplatz

továbbá a következő tiszteletbeli képviseltek és hivatalos utbaigazítóhelyek:

Subotica: Özv. Halbrohr Sándorné

Osiyek: Hugo Schön

Novisad: „Sava“ nemz. szállítmány. Mileticeva 15.

HAMBURG és SISIČBÖRÖND és TÁSKA KÉSZÍTŐK
SOMBOR

Szállít nagyban és kicsinyben mindenféle koffert, (bőrből, vászonból stb.) aktatáskát és kamasnit.
Kérjen árjegyzéket.

Eladó gazdasági felosztás miatt:

8-as Máv. gőzkazán, 10-es Máv. cséplőszekrény vas elevátorral, 1 tengeri morzsoló, — egy tengeri daráló gőzhajtásra.

Azonkívül mindenféle gazdasági eszközök, mint cukorrépa kapáló (egy lóra), tárcsás borona, vetőgép, fűkaszázó, marokrakó aratógép, 1, 2 és 4 vasú ekék stb. — 60 cm. nyomtávu vasúti kocsi, és kb. 1500 m. iparvágány. Egy sárga hintó vászonfedéllel és egy könnyű kocsit, igás kocsik. Érdeklődni lehet:

MICHELS JÁNOS bérlő

Flaminindvor

Posta: ERDEVİK, SREM.

Keresünk kaszirnőket, pincérlányokat és szakácsnékat.

Szálloda, étterem, kávéház és mindennemű házi személyzetet gyorsan és jutányosan

ELHELYEZ

EBERHARDT IRODA1. Agina ulica 2. Subotica
(Tejpiac mögött.)

567

Rejtvény.

A múlt vasárnapi számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése:

„Fentartott hely”

Helyesen fejtették meg 35-en. A kitűzött könyvjutalmakat elnyerték: 1. Schönau László Stari Becej, 2. Wolf Ancsi Subotica, W. sonova-ulica 3. Szepesy István Topoia. 4. Kaszás Ferenc V. Kikinda.

A könyvjutalom elküldéséhez 4 dinár portó elküldését kerjük.

A helyesen megfejtők között érdekes könyveket sorsolunk ki.

ELADÓ

kötendő állapotban levő 25 HP Burell

GŐZEKEGARNITURA

mely al: 2 mozgony, egy kilences és ötös ekéből és egyéb felszerelésből továbbá 3 darab 8 HP cséplőgarnitúra lokomobil, 54 colos cséplőszekrényből, 1 Hoffher 8 éves, 1 Schuttelworth 12 éves, 1 Hoffher 23 éves, 2 Hoffher elevátor, 1 Máv.

Megtékinthetők: 788

Kucshill Jánosnál, Sarša, Banat.

Ne dobja el régi kalapját mert legújabb párisi modell kalapot kap helyette

„Vulkán”

szalma és nemez női kalapiparnál
Subotica, Strošmajerova ulica 20.
(Hal piac.)

KOHÁN VINCZE és FIAI

HENGERMALOM SUBOTICA

TELEFON 31.

TELEFON 31.

Megvételre keresünk

keveset használt és jó állapotban levő: 1 darab Ganz 250 800 sima dupla hengerek vasszekrényes. 1 drb. Ganz 21-es kiörlő hengerek. 1 drb. „Monarch” korpa kiörlő. 1 darab „Reform” dupla daratisztító. 2 drb. „Detaschauer” felbontó gépet. Szíves ajánlatok fenti címre küldendők.

KOVINI BANK R. T.

FAOSZTÁLYA KOVIN

Keres könyvelőt

a ki perfekt szerb — horvát és német levelező.

Famegmunkáló telepe számára

gyakorlott munkásokat.

Ajánlatok fenti címre.

755

Finoman örölt kósó, vagon és kisebb tételekben azonnali szállításra a legolcsóbban kapható.

Gausz János sómalmában

NOVI-AD, PETOŠKI PUT 66.

TELEFON 8.

Aklalmi vétel!

Dus választéku raktáram és a mérsékelt árak minden versenyt kizár!

Alkalmi vétel!**Angol bársonyszilkszin**

minden divatszínben

Ruhabársony

minden divatszínben

Sifonbársony

minden divatszínben

Női kalap bársony

minden divatszínben

Selyem gallérbársony

minden divatszínben

Velur de lin

legmodernebb színekben különböző minőségben

Ondula szövetek

legújabb gyermekabátok, házi ruhák, ruhák és sapkáknak (métere 60 dinár,

Férfi szövetek

nagy választékban öltöny, szmoking, zsakett, nadrág, frakk és télikabátoknak.

Dodić Kostja

divatárkereskedése

Sombor**Kraljević Djordje ulica 3.**

a szerb templommal szemben. Telefon 342.

Legfinomabb cérna-vásznak és sifonok ágyneműkre és női fehérneműkre.

Női szövetek a legmodernebb színekben

női szövet, trikot, gabardin 100, 120, 130 és 150 cm. szélességben. Szerzs szövetek 100 és 130 cm. széles, a legmodernebb színes és deszinált „Bajadere” szövet utcai és házi ruháknak továbbá mindennemű férfi szövet.

Párisi ujdonságok!

Deszinált legújabb félselymek és selymek, paplan-atlaszok

140—160 centiméter szélességben különböző színekben.

Párisi ujdonságok!

ŽAN SAVA

gyógy- és ipari növény kereskedés
Alibunár, Bánát

Nagyban és kicsinyben
SZÁLLIT
waggontételekben is
különösen boróka fenyőt,
szappangyökeret, sikár
gyökeret, finom kefe
gyökeret stb.

Jindrich-féle függőleges kövidaráló
malmok, Hoffherr és Schrantz-féle
mezőgazdasági gépek, Eberhardt-féle
vaddisznójegyű egyes és kettős ekék,
stajer rudvas, abroncsvas, gömbölyű
beszemer acél, Winter-tengelyek és
vaslemezek minden méretben
állandóan raktáron vannak

Guba József

vas, szerszám és mezőgazdasági
gépkereskedésben

Bačka-Topola

179

ERDELYI BÁLINT

Kocsigyártó SUBOTICA Cara Lazara 19

Készít mindennemű

KOCSIKAT, HINTOKAT

A kocsigyártásnál előforduló összes javítá-
sokat elvállalja.

Raktáron tart új és használt kocsikat.

Régi kocsik ujakért
jutányosan becseréltetnek.
Kasztni készítő és bognár mun-
kások felvétetnek.

088

VIKTOR SCHMIDT & SÖHNE, WIEN.

A legfinomabb Dessert csokoládé különle-
gességek a legizlésebb kiállításban, u.m.:

ILDEFONSO, HOBES, EXCELSIOR keverék,
MOZART GOLYOK stb. nagyban, mindig
frissen kaphatók az egyedüli lerakatnál:

Bröder és Fenyő cégnél Novisad

Kérjen árajánlatot. — U yanott fehér és színes
Staniol papír állandóan raktáron. 665

Meghívó.

A „Subotici Szabómunkások Termelő Szö-
vetkezete” „Proizvodjačka Zadruga Krojačkih
Radenika” f. évi február hó 24-én saját helyiségében

évi rendes közgyűlést

tart, melyre a szövetkezet tagjai az alapszabályok X.
§-a alapján meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. A felügyelő bizottság jelentése az 1922. évi
üzleti eredményről.
2. Határozathozatal a felügyelő bizottsági tagok-
nak adandó felmentvény tárgyában, valamint új fel-
ügyelő bizottsági tagok választása.
3. Az igazgatóság indítványa a tiszta nyereség
hova fordítása tárgyában.
4. Költségelőirányzat az 1923. évrre.
5. Esetleges indítványok.

Az alapszabályok VII. §-a alapján a közgyűlésen
teendő esetleges indítványok a közgyűlést megelőző-
leg 8 nappal írásban bejelentendők az igazgatóságnak.
Subotica, 1923. évi február hó 1-én.

A „Szabó Munkások Termelő Szövetkezete”
igazgatósága.

MÉRLEG-SZÁMLA:

VAGYON: Készpénzkészlet XII/31-én 8425'97,
Adóssok számlán (kinnlevőség) 116131'07, Árúkészlet
51029'37, Kellék-készlet 12203'25. Aprókellék-készlet
5480'—, Berendezés 10000, Irodai felszerelés 500'—.
Összesen 203769'66.

TEHER: Hitelezők (áru-, kellék-, aprókellék-
tartozás) 88123'59, Üzletrészek 34425'—, Üzletrész tar-
alék 27250'—, Osztalék maradvány 1921-ik évről
2125'—, Tiszta nyereség 51846'07, Összesen 203769'66.

VESZTESÉG-NYERESÉG SZÁMLA:

VESZTESÉG: Költségek 24673'78, Lakbér 6255'—,
Fizetések 37602'50, Árú veszteség 31252'80, Beren-
dezés leírás 1279'53, Irodai felszerelés leírás 243'—,
Tiszta nyereség 51846'07, Összesen 153152'68.

NYERESÉG: Nyereség munkadíjon 75425'76,
Nyereség kelléken 71383'82, Nyereség apró-kelléken
6343'—, Összesen 153152'68.

Subotica, 1922. évi december hó 31-én.

A „Szabó Munkások Termelő Szövetkezete” „Proizvo-
ljačka Zadruga Krojačkih Radenika” igazgatósága.
Ungár Ferenc s. k. elnök. A könyvelésért; Szabó-
István Istvánné s. k. — Megvizsgálta és a fő-
könyvvél mindenben megegyezően találta a felügyelő
bizottság: Borbás Gyula s. k., Fazekas Bálint s. k.,
Lutz Károly s. k. 349

Meghívó.

A Sombori Butoripari Árucarnok
Szövetkezet t. tagjait meghívjuk f. é. már-
cius hó 3-án d. u. 6 órakor, a szövetkezet
helyiségében megtartandó

évi rendes közgyűlésre,

melynek a következő a napirendje:

1. A közgyűlés megnyitása és a jelen-
levő tagok, valamint az általuk képviselt
üzletrészek számának megállapítása.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság
jelentése és az 1922. évi zárszámadások bemu-
tatása, a nyereség megállapítása és felosztása.
3. Az igazgatóság 3 tagjának megvá-
lasztása.
4. A felügyelő-bizottság 2 tagjának
megválasztása.
5. Indítványok.
6. A jegyzőkönyv hitelesítésére 2 tag
kiküldése. 771

ELADO

nagyobbítás miatt egy jókarban lévő

60 HP szivógázmotor

KOHÁN VINCE és FIAI, HENGERMALOM
SUBOTICA TELEFON 31.

729

Ügyes rövidárusegéd

lehetőleg azonnali belépésre kerestetik

Ajánlatok referenciák és fizetési igény
megjelelésével — Hegedűs Oszkár céghez
Sombor küldendők. — Német nyelv ismeret meg-
kívántatik; szerbül beszélők előnyben részesülnek.

TUNGSRAM
1/2 WATT

FIGYELEM!

Tisztelettel értesítem a n. é. hölgyközönséget, hogy
hölgyfodrász szalonomban
ismét több elsőrangú munkaerőt alkalmaztam, kik a
legmodernebb fésülést produkálják.

A mai kor igényeinek megfelelőleg francia min-
tára a legmodernebb hajmosó apparátusokat sze-
reltettem fel, úgy hogy t. vendégeim a leggyor-
sabban fennakadás nélkül szolgáltatnak ki. —
A nap bármely szakában végzek

hajszőkítést és hajfestést

(valódi L'Oreal Hennével.) Menyasszonyi és al-
kalmi frizurákat házaknál is elfogadok úgy hely-
ben mint vidéken. Abonnensek üzleten kívül is
elvégeztetnek. Parókat bálakra, multságokra
kikölcsönözök. — Kérem a t. hölgyközönség szives
érdeklődését 517

Mittler Gyula illatszerész

FÜZŐK

legújabb szabásu halcsontos, —
halcsont nélküli gumival és be-
bujósfüzők, melltartó gyomor-
szorító

Haskötők

orvosok által legjobban elis-
mert és ajánlott szabás szerint
készítik. Vidékre szusz és csipő
méret beküldése után

VIRÁG LEONTIN

Kraj Alexander ul. 11. Nemzetivel szemben

Béresgazda

környékbéli nagyobb gazdaságba felvé-
tetik. Megkívántatik feddhetlen előélet,
józanág, szorgalom, koránkelés, mező-
gazdaság összes ágában teljes jártasság,
több évi gyakorlat. Hosszabb bizonyít-
vánnyal rendelkezők előnyben részesül-
nek. Fizetés megegyezés szerint. Címet
továbbit a kiadóhivatal. 787

TÁRS KERESTETIK

jól jövedelmező, a vidéken is bevételett
VASKERESKEDÉSHEZ
ho jelenleg 11 munkaerő van foglalkoztatva. —
Megkívántatik, hogy az illető sokoldalú vállal-
kozó szellemű, alapos szakember legyen, aki az
üzlet vezetésében közreműködne. — Ajánlatok
„K. G.” jelleg alatt „SCHMOLKA” hirdetőjébe
NOVI SAD kéretnek. 405

Kreditna Banka–Hitelbank

Debeljača

Vezérigazgató:
Krausz József

Alaptőke:
4,000.000 dinár

Foglalkozik a bankszakma minden ágával
Elfogad betéteket a legmagasabb kamat mellett
Folyósít kölcsönöket előnyös feltételekkel

A Kreditna Banka–Hitelbank malomosztálya

Opovoi Gőzmalom

Teljesen modern berendezésű hengermalom

Szállit:

Vasuton és vizen elsőrendű lisztkészítményeket,
korpát, búkkönyt, tengerit, darát és tengerilisztet.

Vesz az őrleményekhez szükséges
mindenfajta gabonát.

Bánáti Ipari és Kereskedelmi Részv. Társaság

Igazgató:	Alaptőke:	Telefon:
Krausz Árpád.	4,000.000 dinár.	67, 8, 20.

Vesz és elad: Mindennemű gabonaféléket,
terményeket és őrleményeket.

A Bánáti Ipari és Kereskedelmi Részvénytársaság

épület- és tűzifa osztálya

Ajánl: Az építkezéshez szükséges
mindenféle anyagokat, fűrészelt és
hasított állapotban asztalosoknak
szükséges anyagokat, elsőrendű
búkkhasáb tűzifát és szenet a leg-
jutányosabb áron, vaggontételekben
és kicsinyben.

PÁRTOS SIMON

TÉGLAGYÁRA
DEBELJAČA

TELEFON-SZÁM: 12.

ALAPÍTOTT: 1911.

Évi gyártás **1000000** db. elsőrendű
falazótégla és cserép

Szállítás vasuton és vizen

TÓTH és HANNAUER
FA-, SZÉN-, MÉSZ- ÉS CEMENTKERESKEDÉSE
DEBELJAČA

Árusít legjutányosabb árak mellett
épület- és tűzifát, szerszámfát,
elsőrendű kovácsköszenet
és cementet

DEBELJAČAI
DEPÔT

LIKÖR- és RUMGYÁR, COGNAC, SZILVÓRIUM, TÖRKÖLY
és BOROVIČKA FŐZDE

A
WEIFERT-FÉLE SÖRGYÁR
FŐLERAKATA

SAJÁT JÉGGYÁR
50 métermázsa termelőképesseggel.

Saját termelésű elsőrendű aszaborok,
melyek messzeföldön hiresek.

Veszek minden mennyiségben használt
Jugoszláv postabélyegeket
 az 5, 10, 15 és 60 parásért és büntető portóért
 fizetek. 40%-ot
 a piros és kék 1 D., a 4, 8, 20, 30 D.-ért 25%-ot
 20, 75 par., 2 és 10 D.-ért 15%-ot
 1 és 5 D.-ért 10%-ot
 25 parásért 4% és 50 parásért 2%-ot
Deutsch Károly Stara-Kanjiža. 587

MIRKO STEINER i SINOVI
 fanagykereskedők
NOVISAD, Željeznička ulica 19.
 Ajánlanak: Erdélyi fichtát, faragott épületfát, zárle-
 cet, lécet, gőzölt bükkfát, zindelyt
TÜZIZÁT
 vagon-tételekben mérsékelt napiáron. Telefon 360

TARS
 kerestetik beogradi kézmű és vászonárkereskedéshez
1,000.000—1,500.000 dinárral.
 Az üzlet a város szívében, a Knez Mihajlova ulicán
 van s a tőke az üzlet megnagyobbításához szükséges.
 Lehetőleg szakember vagy kereskedő. Felvilágosítás-
 sal szolgál **Aksentljević & Fikman** hirdap és
 hirdetési iroda Beograd Skopljanska 18.

Évvégi leltározásom befejeztével s tekintettel arra, hogy áru-
 raktáram tulnag s cégem a tavaszi cikkek beszerzésére nagy
 összegű pénzt igényel, elhatároztam, hogy egyes cikkeket tel-
 jesen kiárusítok a beszerzési áron alul is.

Teljes bizalommal dinárunk értékében, nem igazodom sem
 a tőzsdéi kurzusok, sem a mai gyári áruk után s míg a dinár
 esésére való tekintettel az árakat mindenütt emelik, addig én
 áraitam mérséklem s ennek folytán

NAGY VÉGELADÁST RENDEZEM.

FÉRFI KALAPOK nagy választékban, minden fazonban, minő-
 ségben és színben, világos és sötét: szürke,
 barna, zöld, olajzöld, drapp kombinált stb.,
 fekete, minden számban, hihetetlen olcsó áron, mert amint megállapítható, harmad
 áron árusítok és pedig:
 20 dinárért minden számban fekete és színes, 60—70 dinárért barna színben.
 30 dinárért minden számban fekete és színes, 65—75 dinárért barna színben.
 50 és 60 dinárért szürke és színes, 70—80 dinárért barna és színes.
 55 és 65 dinárért, 75—85 dinárért különböző fazonban és színben,
 90, 110, 130, 145, 160, 180, 220, 250, 280 dinárért legfinomabb minőségben.

HARISNYA 7-50 párja, rendkívül tartós cénaharisnya 12-50 din.
 rendkívül tartós gyapju és minden más harisnya
 legfinomabb minőségben, női harisnya minden
 minőségben, fekete és színes, finom selyem is, párja 70 dinár.

NŐI KEZTYŰ rendkívül nagy választék legfinomabban kiállított és
 bélelt keztyűkben, minden színben feleáron, páronként
 15, 20, 25, 30 dinár. Férfikeztyűk ugyanebben az árban.

SPORT-SAPKA szövetből, minden méretben és nagyságban 10,
 15, 20, 35, 40, 45, 50 és 55 dinár.

Vásárlók! Bizatok a dinár értékében s ott vásároljatok, ahol azt nem becsülik le.

Vidékre a megrendelési összeg negyedrészenek beküldése ellenében utánvétellel szállítok.

Legnagyobb kalapraktár — SV. MILIĆ Beograd, — Kr. Milana 111. Slavija.

FÉRFI CIPŐK szegelt és varrott, elsőrendű boxbőrből és egyszerű
 vagy kettős talppal, általánosan elismert rendkívül
 tartós áru, papr nélkül, amiről bárki meggyőződhetik.
 Különböző fazonban, ugymint amerikai, félamerikai, francia vagy félfrancia formában.

155 dinár páronként 39, 40, 41, 42, 170 dinár páronként 39, 40, 41, 42, 43, 190 dinár páronként 39-nél kisebb
 43, 44, sz. — 44, 45, 46, sz. — 44, 45, 46, 47, sz. szám arányo-
 Minden más férfi cipő, fekete és sárga színben, amerikai és félamerikai, 220, 250
 és 280 dinár párja.

NŐI CIPŐ 34—42, számú, egész, fűzős 95—155 dinár, legjobb amerikai
 félcipő 190 dinár, női félcipő szegelt vagy varrott 34—42.
 számú, 175 és 185 dinár. Férfi bőrlábszárvédő párja 100 din.

NYAKKENDŐ rendkívül nagy választékban, horgolt és kész, rövid
 és hosszú, selyem és felselyem 5, 8, 10, 12, 15, 20,
 25 és 30 dinár darabonként.

FÉRFI ING nagy választékban, fehér és színes, gallérral és gallér nélkül
 55, 60, 70, 80, 90, 110 és 120 dinár árban.

Téli fehérnemű, alsónadrág, hálóging, lélekmelegítő, kombinék stb.
 Pokrócok, kész ruhák, botok, esernyők, nadrágtartók, kötött áru, zsebkendők stb.

Építészek és építők figyelmébe!

Villanyerőre berendezett asztalos telen.

Az egész ország területére legjutányosabb árban készítünk meg-
 rendelések után, rajzok szerint, épület, portál, üzletberendezé-
 seket, parkettázást és batorokat legmodernebb kivitelben. —
 Árjajánlatokat leggyorsabban eszközölünk.

SZENTI ÉS VIRÁGH CÉG, SUBOTICA

BENE SUDAREVIĆ ULICA

690. kg. tiszta buzaszem volt
 az eredmény, midőn egy 550
 KERESZTBŐL álló buzaszal-
 má, mely már egy közönséges
 dobkosárral el lett csépelve, szab. beállítású géppel szakértő bizottság előtt utáncépelltetettük
 PENZT, IDŐT és MUNKÁT takarítanak meg
 a STERN-féle szabadalmazott
DOBKOSÁR-BETÉTLÉCCSEL.

Kérdésközlésekre ingyen és bérmentve nyújt felvilágosítást

Generalno Zastupstvo Eárdos I. Brachtold D. D. Novi Sad, LIMAN, Vojvodjanska 17/b.

KRAUSZ J. FIA DEBELJAČA

Üveg, porcellán, kőedény
 és
 zománcozott bádgedények
 raktára

NAGYBAN és KICSINYBEN
 SZOLID ÁRAKI — PONTOS KISZOLGÁLÁSI

Adler & Büchler szövetárúháza

Telefon 26-56.

ZAGREB, Preradovićeua ul. 2. Sürgöncim: Stofova, Zagreb.

Megérkeztek a legújabb

tavaszi és nyári

SZÖVETEK

a legnagyobb választékban

**Tüzmentes
pénzszekrényeket**
és
okmányszekrényeket
ujjonnan készít és régiéket javít
Kirschner Mihály Sombor
Sveta Roka ulica 8.
Allandó nagy raktár! 176

BANKARSKO i TRGOVAČKO D. D.
BEOGRAD, POENKARLOVA 6.
VESZÜNK LEGJUTÁNYOSABBAN
7%
ÁLLAMI JÁRADÉKOT.

ES GIBT WIEDER EINEN EINBRECHER DER IMSTANDE WÄRE VIDAKOVIĆ STAHLROLLBALKEN DURCHZUBRECHEN, NOCH EINE SONNE, WELCHE DURCH VIDAKOVIĆ-SPECIAL-ROLLETTEN DURCHDRINGEN KÖNN

ERSTE JUGOSLAVISCHE JALOUSIEN-ROLETTEN HOLZ- u. STAHL-ROLLBALKEN u. SONNENGARDINIEN-FABRIK
G. SKRBIĆ
NASLJEDNICI
BRAĆA VIDAKOVIĆ
ZAGREB
TELEPHONE: KANZLEI 4-92 FABRIK 23-19 Ilica 40. GEGRÜNDET 1889.

ELADÓ
Beogradhoz közel bánáti városban a legforgalmasabb helyen jól jövedelmező és szépen szortírozott
csemege üzlet büffé helyiségekkel
betegség miatt és azonnal átvehető lakással együtt. Leveleket „Legjobb befektetés” jellegre a kiadó továbbit. Ügynököket díjazok. 667

SÓ
darabos és daráltat, vagononként és kisebb mennyiségekben azonnali szállításra legolcsóbban ajánl
BRAĆA OFNER ügynökség és bizományi üzlet
NOVISAD, Sürgőncim: Braća Ofner. Telefon 327.

Darások kukoricát és árpát
továbbá vagonfételekben
SÓ T
Raktáron tartok kukorica és árpadarát. Egy jókarban levő speditour kocsit eladó.
Szórád Lajos, Paralel put 15.

„Nea” Crem
a legjobb arcpótló szer
**KORONA-
GYÓGYSZERTÁR**
SUBOTICA, VÁROSHÁZA. 593

Érettségizett fiatalembert
gyakornoknak
azonnali belépésre
felvesszünk.
Ajánlatokat az
Adria bizt. társulat
főigazgatója Sombor
címe küldendők — 773

NATALIA CREM
NATALIA SZAPPAN
NATALIA PUDER
BIBIANA kézfinomító
legjobb szépítő szerek a világon
Készítője
Jeanovics Sima
gyógyszerész és illatszerész
Debeljača. 286

Legjobb minőségű
Koronadugó!
dugasológépet, dugónyitót szállít a
Jugoslavenska Crown
Cork Tvornica D. D.
Sušak. 485

Hengerszékek, tarárok, gabona-hámozógépek, malomkövek, transmissió-tengelyek, gyűrűskenésű csapágyak, svjáci szitaselyem, kenderheverde, felvonóserlegek,
szívógáz- és benzinmotorok,
esztergapadok, gyors- és kovácsfurógépek,
fuvók, tábori tüzhelyek, mindennemű kéziszerszámok KAPHATOK
Erdős Henrik és Társa
cégnél NOVISAD.

Műlábak, műkezek,
egyenestartó fűzőkészítő és javító műhelye
Schönbrunn Subotica,
Pašićeva 5. Telefon 275.

Vas- és fémöntvényeket
gyárt, nikkelez és galvanizál:
KRAUSZ
VELIKI-BECKSHEREK,
a törvénytörési palota mellett.
TELEFON SZÁM 329.

Főkönyvelő
perfekt irodaerő állást változtatna.
Megkeresések „PERFEKT 29” jellegre a kiadóhivatalba kéretnek. 750

Liqueur- és rumessenciák
valódi Nqiret-féle francia gyártmány és a hozzá szükséges finom alkohol kapható
Decsy Gyula
gyógyszertárban a kis kápolna mellett. 412

„JE-KA” TEA
A legfinomabb
„JE-KA”
csokoládét és csokoládékülönlegességeket gyártja csakis a
Confiserie „JE-KA” Zagreb
csokoládé- és csokoládékülönlegességek gyára.
Kérjen mindenütt „JE-KA” teát!
Kérjen mindenütt „JE-KA” desertet!

Just r. t.
Ujjonnan megnyílt üzletében kaphatók a legnagyobb választékban a legolcsóbb áron valódi
angol szövetek, angol cérnák, amerikai sárcipő.
SUBOTICA, VÁROSHÁZ ÉPÜLET
Régi jó hírnévnek örvendő üzletei: BEOGRAD, ZAGREB.

Vidéki nagy iparvállalat keres mielőbbi belépésre megbízható és erélyes

üzemsegédet

(alhivatalnok) a szerb-horvát és német nyelv tudása megkívántatik. Ajánlatok bizonyítvány-másolatokkal és a fizetési igények megjelölésével 816 szám alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek.

Romániai saját termelésű
tűzifát, faszenet, meszet

ajánl azonnali szállításra

IMPORT FAÉRTÉKESÍTŐ

VELIKA KIKINDA

KORNIS ZSIGMOND ÉS MÁRTON

aradi fatermelők bizománya

Telefon: Vel. Kikiuda 12.

Sürgönycim: Jutešif, Novisad. Telefon: 403.

Schiff Ábrahám

Futoški put 4. NOVISAD Futoški put 4.

Gyár: a kamenici uti átjárónál.

ZSÁK PONYVA ZSINEG

nagykereskedés

ZSÁK és PONYVAKIKÉSZÍTŐ
és varrótelep.

Fiókok: Beograd, Kraljevića Marka ulica 7.

Wien, Blindengasse 46/a.

Budapest, Vilmos császár ut 33.

Gyár: Budapest, Daróczy ut.

Külön ponyva és zsákkölesző osztály.
Használt zsákok vétele és eladása!

Fagykenőcs

fagyást pár nap alatt tökéletesen meggyógyít.

Kapható:

LACKNER DROGERIÁBAN

Kralj Aleksandra ulica, Hotel Nacionalal szemben.

Uj dobozgyár Suboticán

VOJVODINAI DOBOZIPAR

SUBOTICA

Sudarevićeva ul. 84.

Készít: Posta, kalap, fűző, pouderes, szappanos, parfümös, gyógyszer, cukorkás és ekszerdobozokat általában mindenféle papirdobozt egyszerű és diszes kivitelben, minden alakban. — Gondos, izléses munka. — Pontos szállítás. — Mérsékelt árak. — Telefonhívás 421. (Weisz Ármán fűszeres). 364

ELADÓ MALOM.

Egy jólmenő 8 járatú gőzmalom, 5 dupla hengerrel és 3 pár kővel, amelyhez egy nagy lakóház melléképületekkel is hozzátartozik. A malom, amely egyedül egyik bácskai nagyközségben, más vállalkozás miatt eladó,

Cím megtudható „Schmolka” hirdetőjében, Novisad, Futoški put 2. Telefon 276. sz.

Az ésszerű tőkekamatoztatás legújabb módja!

15%-os és magasabb kamatoztatás.

Külön elv alapján felveszünk szolid résztvevőket vállalatainkhoz 50.000 dinárnál nagyobb összeggel.

Kisebb betétek egyáltalán nem fogadtatnak el.

A betétesek ténylegesen részt vesznek a vállalatokban, Külön osztalék alapján a résztvevőknek

évi minimális 15%-ot garantálunk.

A betétekért és osztalékért teljes szavatosságot vállalunk, amely mindennemű bankgaranciával egyenértékű. 688

A betétek felmondhatók.

A betéteseknek és érdekelteknek a legmesszebbmenő titoktartást biztosítjuk.

Szóbeli- és írásbeli felvilágosítással készséggel szolgálunk

BRAĆA JANEKOVIĆ fatereskedelmi és gőzfűrészt r. t.

Zagreb, Kukovićeve ulica 3.

Alapítva 1911. évben.

Az érdeklődőknek elsőrendű bel- és külföldi referenciák állnak rendelkezésre

Értesítés!

Ezton értesítjük tisztelt vevőinket, hogy

kandisgyárunkat

a mai nappal üzembe helyeztük. Gyártunk

sárga és fehér kandist

amelyet a legjobb minőségben napiáron szállítunk.

Ambrózia Cukorgyár R. T.

Veliki Bečkerek

681

Alkalmi vételi!

Látogassa meg legszebben felszerelt üzletünket!

Alkalmi vételi!

Újlag nagy mennyiségű angol és francia áruink érkeztek dus választékban, amelyek minden versenyen fölül állnak.

A TÉLI IDÉNYRE

Angol szilkszin bársony minden színben

Karakil kabátnak és felöltőnek

Sifon bársony legjobb minőség, minden színben

Kalapbársony divatszínben

Gallérbársony különféle minőségben

Velür de len modern színekben, különféle

minőségben

Ondulászövet gyermekkabátoknak, háziruhának,

leányruhácskáknak 60— dinár métere

A FARSANGI IDÉNYRE:

Fekete atlasz bundáknak és kabátnak

Paplanatlasz 140—160 cm. szélességben,

különböző színben

Selyemripsz asztalneműnek

Szövetek: fekete, sötétkék, kék és minden

más színben

BRAĆA

H. GABAJ

divatárúkereskedése

a „Koronához”

BEOGRAD

Knez Mihajlova 33.

BÁLI TOALETTEKNEK:

Sarmóz, satin de sin, krep marokin, krep zsorzsett,

krep Ida, krep banjo, krep Antinoja, krep Miranda,

krep florisz, krep sifon, krep-satin-malburg-

serzs. Zenana. Krep de sin, pepelin, taft, fail-

superior, szura kasmir, ponzs-selyem minden

elképzelt színben és deszinirozással. Deszini-

rozott félselyem és selyem, továbbá pamutárú, se-

lyemcsipke különböző szélességben és színben.

Női szövetek a legmodernebb szí-

nekben, női szövet,

trikot, gabardin 100, 120 és 150 cm. szélesség-

ben, serzs-szövet 100 és 130 cm. szélesség-

ben. Legmodernebb, gyönyörűen deszinirozott

Bajadér-szövet utcai és háziruhának. Butor-

szövet-gobelin legmodernebb diszinirozással,

minden egyéb kötött áru nagy választékban

és feltűnő olcsó áron.

Nagyban!

Férfi szövetek

nagy választékban, öltöny, smoking,

zsaket, nadrág, frakk és felöltőnek.

Kicsinyben!

Jön a szezon legújabb filmje!

A FÁRAÓ HITVESE

a két rész egyszerre.

Rendezte **LUBITSCH ERNŐ.**

Főszereplők: Lydia Sabnanova, Albert Bassermann, Dagny Servais,

Paul Wegener, Harry Liedtke.

Fényesebb, szebb kiállítású mint a „Hindu siremlék”